

Izhaja vsak petek. Izdaja Casopisno založniško podjetje Primorski tisk Koper. Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrletna 130 din. Za inozemstvo letno 1000 din ali 3,5 dolarja. Bančni račun 602-70-1-181. Prilogo Uradni vestnik okraja Koper prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

V PORTOROŽU JE BILA V SREDO IN ČETRTEK OKRAJNA KONFERENCA SZDL KOPER

Posejano seme naj da bogate plodove

V sredo in četrtek je bila v Portorožu v hotelu Palace redna letna konferenca Socialistične zveze koprškega okraja. SZDL ima v koprskem okraju 53.853 članov, ki jih je na konferenci zastopalo 230 delegatov. Razen teh je bilo na konferenci prisotnih tudi okrog 45 gostov. Med njimi smo videli podpredsednico Glavnega odbora SZDL Slovenije Vido Tomšičeva, republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo pri Izvršnem svetu LRS Jožeta Ingoliča, predsednika Okrajnega odbora SZDL Nova Gorica Tineta Remškarja, predsednika Okrajnega odbora SZDL Pulj Vinka Jurcena, ljudske poslance, direktorje gospodarskih organizacij, predstavnike političnega in oblastvenega življenja, predstavnike JLA in druge.

Konferenco je v sredo, 25. februarja, ob 9.50 odprl predsednik Okrajnega odbora SZDL Koper Albert Jakopič-Kajtimir. Pozdravil je prisotne goste in delegate, nato pa je konferenca na njegov predlog izvolila delovno predsedstvo z Albinom Dujcem na čelu. Ko so izvolili še organe konference: verifikacijsko, kandidacijsko in volilno komisijo ter predsedstva treh komisij: poli-

tično-organizacijske z Ivanom Mavsarjem na čelu, za družbeno upravljanje z Jožetom Žizkom kot vodjo, in komisijo za naloge v kmetijstvu pod vodstvom Danila Petrinje, so nato razdelili po teh komisijah tudi prisotne delegate.

Prisrčen prizor je bil, ko so nato prihiteli pozdravit konferenco portoroški pionirji s svojo zastavo. Izrekli so zborovalcem najboljše želje za dober in ploden potek konference, priporočili so ji v rešitev tudi svoje osebne težave glede igrišča ter izročili

ni obrazi, ki so nato delegati zbrano poslušali obsežno poročilo predsednika Kajtimira o prihodnjih nalogah Socialistične zveze koprškega okraja. Organizacijsko-politično poročilo so namreč delegati prejeli že pred tem in so tako imeli dovolj časa, da so ga lahko podrobno proučili ter se pripravili na razpravo, zato ga na konferenci niso brali. Poročilo tovariša Kajtimira objavljamo posebej v izveščku.

Popoldne v sredo je konferenca nadaljevala delo v omenjenih treh komisijah, v četrtek pa na plenarnem zasedanju. Ob zaključku so delegati izvolili nov okrajni odbor SZDL in nadzorni odbor, sprejeli sklepe in poslali pozdravne brzojavke — o tem pa več v naslednji številki lista.

rb

Predsednik OO SZDL Albert Jakopič-Kajtimir govori zbranim delegatom o prihodnjih nalogah SZDL

predsedujočemu Albinu Dujcu prelep šopek rdečih nageljnov.

Nasploh je bilo v veliki dvorani hotela Palace prijetno vzdušje. Zunaj je že precej razcvetena narava pozdravljala obiskovalce s hladnega zgornjega področja okraja in Ljubljane, skozi velika okna pa je sililo k delegatom prijetno sonce, da so se v njem vedro svetili zadovolj-

IZ POROČILA PREDSEDNIKA OO SZDL KOPER ALBERTA JAKOPIČA-KAJTIMIRA O PRIHODNJIH NALOGAH SZDL

Vse za boljši in večji kos kruha

Tovariš Jakopič je v začetku svojih izjav poudaril, da je Okrajni odbor SZDL smatral za potrebno, da razen poročila o delu organizacije med obema konferencama posebej podčrta najaktuanejša današnja naloge, kar da je predmet njegovega referata.

Nadaljnje utrjevanje SZDL

Predvsem je predsednik Okrajnega odbora SZDL navedel nekatere osnovne podatke, o katerih je ugotovil, da je bila Socialistična zveza tudi v zadnjem obdobju na čelu borbe za nadaljnji razvoj na vseh področjih družbene dejavnosti. Njena vsestranska aktivnost ji je omogočila odločilni vpliv na okrajno, občinsko, krajevno in zadržno politiko, posebno pa na organe družbenega upravljanja, ki so ji zaradi njene aktivnosti pridobili še poseben ugled med množicami. Od tod stalno naraščanje članstva in kar je predvsem pomembno, skupno z Zvezo komunistov pripada Socialistični zvezi prvenstveni del v premagovanju težav na raznih področjih družbene dejavnosti v tem obdobju. Zato bodi tudi v bodoče ena naših osnovnih nalog — nadaljnje

utrjevanje Socialistične zveze, poglobljanje njenega ugleda in širjenje njenega vpliva v vseh organih našega družbenega sistema. Za utrjevanje Socialistične zveze v bodoče je razen ostalih napotkov tovariš predsednik predvsem opozoril, kako važno je utrjevanje osnovnih organizacij Socialistične zveze, ki jim je treba nuditi vso pomoč pri delu. Med drugim veljajo kritične pripombe nekaterim funkcionarjem v gospodarskih organizacijah in v oblastvenih organih, ki napačno mislijo, da je njihova politično-družbena dejavnost obsežna že s tem, če imajo odgovorne vodstvene funkcije v podjetju, ustanovi ali oblasti.

Človek, podjetja, komuna

Nadalje je tovariš predsednik izjavil: »Pred nami je važna naloga, da se borimo za popolno vskladitev vseh naših organizacij v komuni in slehernega člana Socialistične zveze posebej s stopnjo razvoja našega demokratičnega sistema. Materialna podlaga, ki jo je naš gospodarski razvoj, predvsem pa ekonomski sistem omogočil našim gospodarskim organizacijam in komunam, in pa

dejstvo, da postaja komuna najdogovornejši faktor v nadaljnjem razvoju neposredne socialistične demokracije kot tudi najodločilnejši organ v boju za oblikovanje socialističnega človeka in za izboljšanje njegovih življenjskih pogojev, postavlja Socialistično zvezo in vse ostale družbene in gospodarske organizacije v popolnoma nove pogoje in pred vrsto novih nalog. Da bi te velike in odgovorne naloge pričeli vsi organizirani v komuni reševati skladno, zadovoljujoče interese posameznika in skupnosti, ne more biti niti posameznika niti organizacije, ki bi pri reševanju svojih interesov pozabila ali pa ne upoštevala komune.«

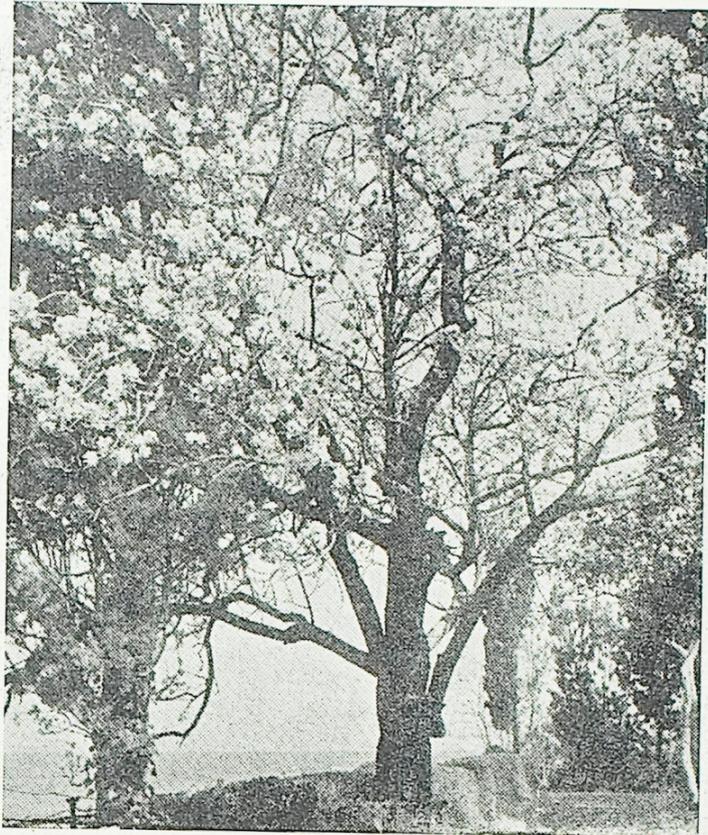
Močnejša vloga subjektivnih sil

Ko je tovariš predsednik ugotovil, da sta Program in Pismo CK ZKJ proti negativnim pojavom bila med množicami in članstvom Socialistične zveze izredno pozdravljena, je navedel vrsto konkretnih posledic zaostrene družbeno-politične kontrole nad delom gospodarskih organizacij, oblastvenih organov in posameznikov. V zvezi s tem so ponekod celo z zmanjšanjem delovne sile dosegli in presegli planirano proizvodnjo. Močnejše angažiranje subjektivnih sil v naših gospodarskih organizacijah je omogočilo, da smo v lanskem letu presegli družbeni plan, čeprav je bilo v prvem polletju stanje še dokaj kritično.

Delavcem v premislek

V nadaljevanju je bilo rečeno, da bi moralo biti v interesu slehernega delavca spoznanje, da se mu ne krojijo življenjski pogoji samo na delovnem mestu s plačo, temveč predvsem izven tovarne, podjetja, ko on, namreč ta isti delavec postavlja pravašanje stanovanja, vode, elektrike, kanalizacije, tržišča in podobno. Zato tudi ob vprašanju tako imenovanih 1/4, ki so ga sprožili sindikati, ne gre ozko gledati samo na 1/4, temveč gre za več, gre za odnose podjetja do komune, gre za kvaliteto spremembe teh odnosov, ki naj postanejo zavestna podlaga za boljše gospodarjenje v podjetjih z namenom, da se ustvarijo čim večja prostora sredstva, s katerimi bodo podjetja, po sklepih in ob kontroli zborov proizvajalcev pomagala reševati komunalne probleme komune. Pri uporabi teh sredstev pa ne smemo pustiti z vida, da bodo ta sredstva izkoriščena toliko bolj pravilno, kolikor bolj se bodo upoštevale specifične potrebe posameznih področij. Ponekde, kjer bo stabilizacija in rentabilnost podjetij zahtevala odpust odvisne delovne sile, bo potrebno del teh sredstev uporabiti za organiziranje novih delovnih mest v obrti, servisnih službah, kar tudi pomeni standard; drugod, kjer takih primerov ne bo, za stanovanjsko komunalne objekte, morda pa so nekatere spet v šolstvu ali v trgovsko-prehrabnem mreži najtežji problemi. Odveč tudi ne bi bilo pomisliti na socialistični sektor kmetijstva, če bi s investicijo teh sredstev v ta sektor dosegli boljše in cenejšo založenost našega trga. Kajti tudi to je del standarda. Posebno pa

(Nadaljevanje na 3. strani)

Zgodnja pomlad že poganja življenjske sokove po drevesnih debelih. Pomlad zunaj in pomlad v naših srcih. Cvetočna drevesa in v cvetju načrti za napredek in dvig zaostalega kmetijstva v našem okraju. Načrti, ki so dobili prijemljivo obliko, ki so napotilo za naše delo v prihodnjem obdobju. Razložil jih je ta teden na okrajni konferenci SZDL v Portorožu tovariš Kajtimir — zdaj je treba samo še krepko pljuniti v roke in načrte uresničiti!

TORKOV VEČER Ljudske univerze Koper

Ljudska univerza v Kopru se je odločila, da bo vedla redna tedenska predavanja: »Torkov večer Ljudske univerze«. Vsak tork bo torej ob 20. uri v gledališču predavanje o najrazličnejših temah znanosti in kulture. Prvo predavanje je bilo minuli tork, ko je govoril univ. prof. ljubljanske univerze Jože Goričar o političnih in ekonomskih problemih v sodobnem svetu. Naslednje predavanje bo 3. marca, to je predavanje zunanje-političnega komentatorja RTV Ljubljana Toma Martelanca »O položaju na Bližnjem in Srednjem vzhodu ter Severni Afriki«, na katerem bo predvajan tudi dokumentarni film. V tork, 17. marca, je predvideno predavanje književnika Bena Zupančiča »O sodobnih problemih v svetovni in domači književnosti«, 24. marca pa bo predaval direktor okrajnega Zavoda za plan inž. Peter Aljančič »O perspektivah razvoja koprškega okraja«.

Prisrčno slovo od afriških prijateljev

Predsednik Tito je ob svojem odhodu iz Sudana povabil predsednika vrhovnega vojaškega sveta Sudana Ferika Ibrahima Abuda, naj bi obiskal Jugoslavijo, da bi še bolj utrdili vezi med obema prijateljskima državama.

Oba predsednika sta namreč po vsestranski proučitvi odnosov med Jugoslavijo in Sudanom ugotovila, da so široke možnosti za nadaljnji razvoj sodelovanja med obema državama v trgovini in na številnih drugih področjih.

Nato je predsednik Tito odpoval v Združeno arabsko republiko. Predsednik ZAR Gamal Abdel Naser je predsednika Tita pričakal v Suez, nato pa sta se odpeljala z vlakom v Kairo.

Predsednik Naser je v Kairu na sprejemu, prirejenem v čast predsedniku Titu, med drugim dejal, da je ljudstvo ZAR z velikim občudovanjem spremljalo boj jugoslovanskega ljudstva za svobodo in neodvisnost ter da je tako kot jugoslovansko ljudstvo zvest pripadnik pozitivne nevtiralnosti. Naser je z bloki. Predsednik Tito mu je zdravico Abdul Naser je med drugim omenil, da je njegov potovanje v Kairo vrsta azijskega dežela docela sprejemljiva ne miroljubne kmetije. Naser in da je njegova ideja.

Jugoslovanska državna komisija in delegacija ZAR sta se

takoj sestali ter razpravljali o vprašanjih, ki zanimajo obe državi, posebej pa še o vprašanjih, ki so v neposredni zvezi z udržitvijo miru v svetu.

V nedeljo je bila prva obletnica ustanovitve Združene arabske republike in veličastnemu zborovanju na Trgu republike v Kairu sta govorila predsednika Naser in Tito.

V ponedeljek je predsednik Tito odpoval v Damask, kjer se je srečal s predsednikom ZAR. V tem zborovanju je govoril predsednik Tito ter dejal, da so mali narodi močno zainteresirani, da čim bolj strnejo svoje vrste, ker le tako lahko kljubujejo viharjem, ki so prihrumeli nad človeštvo. Predsednik Tito je prisostvoval tudi veliki vojaški paradi Prve armade. V paradi so sodelovali vsi rodovi vojske in oprema enot ter njihova disciplina sta napravila velik vtis na vse opazovalce. Predsednik Tito je v Damasku prisostvoval tudi razdelitvi prvih listin o preobrnitvi zemlje, ki so jo prejeli po zakonu o agrarni reformi. Na tej svečanosti je predsednik Naser osebno izročil listine sirskega kmetom.

V cvetju je bila tudi dvorana hotela Palace, kjer je bila v sredo in četrtek okrajna konferenca SZDL. V ospredju gosti, med njimi tovarišica Vida Tomšičeva in Jože Ingolič

Sprejem POSVETU

MAC MILLAN V MOSKVI

Britanski predsednik vlade Mac Millan je že nekaj dni na obisku v Moskvi, kjer se razgovarja z ministrskim predsednikom Sovjetske zveze Hruščevom. Kaj bo sta državnik sklenila, je težko predvideti, Hruščev pa je te dni namignil, da obstajajo možnosti za kompromisno rešitev številnih sporov med Vzhodom in Zahodom. Vsekakor pa lahko pričakujemo, da bo po tem obisku vzpostavljena boljša trgovinska izmenjava blaga med obema deželama, če nikakor ne bo moč doseči bolj konkretnih zblizanj na političnem področju.

ITALIJA : AVSTRIJA

Zato, ker je italijanska vlada odklonila avstrijskim politikom vstop na Južno Tirolsko, je prišlo do velike napetosti med Avstrijo in Italijo. Avstrijska vlada z vsjo ostrostjo zahteva spoštovanje manjšinskih dogovorov in je sprožila diplomatsko intervencijo ter pooblastila zunanjega ministra, naj na prihodnji seji parlamenta poroča o stanju avstrijsko-italijanskih pogajanj o Južni Tirolski.

7:3 ZA GRKE

V Londonu so podpisali sporazum o Ciprski republiki. Ta sporazum predvideva sklenitev pogodbe med Ciprom, Grčijo, Veliko Britanijo in Turčijo. Ta pogodba naj bi zagotovila neodvisnost, teritorialno nedotakljivost in ustavo.

Sporazum določa, naj bi bil predsednik republike Grk, podpredsednik pa Turek. Predsednik in podpredsednik bosta izbrala novo ustavo republike in si delila oblast. Ministrski svet bo sestavljen iz sedmih grških in treh turških ministrov. V predstavnem domu bo razmerje poslancev 7:3 v korist Grkov. Vsa državna uprava bo sestavljena iz predstavnikov obeh narodnosti v razmerju 7:3.

Iz zgodovine

DELAVSKEGA GIBANJA IN KPJ

1. marca 1923 so bila prepovedana vsa zborovanja delavcev, ki bi ocenjevala vzroke tedanje gospodarske krize.

1. marca 1942 je bila v Pobjah ustanovljena javka KPS, ki je bila pod vodstvom Blaža Marušiča-Darka.

1. marca 1943 je bila podpisana izjava ustanovnih skupin OF.

1. marca 1944 je bila prva pokrajinska konferenca ZSM za Slovensko Primorje.

2. marca 1919 so slovenske žene priredile protestne shode proti Londonskemu dogovoru o predaji Primorske, Istre in dela Dalmacije Italiji.

2. marca 1920 je 27 zaupnikov izvršnega odbora jugoslovanske socialnodemokratske stranke ustanovilo novo Delavsko socialistično stranko za Slovenijo.

2. marca 1939 se je začela gladovna stavka političnih jetnikov v Sremski Mitrovici, Nišu in mariborski kazalnici.

4. marca 1944 so nacifašisti po racijah v Krnici, Rižani, Rožarju, Stepanih in Cepkih odpeljali iz Dekanov 30 ljudi na prisilno delo v Vižinado in Pazin.

5. marca 1934 je bilo zaradi komunističnega delovanja razpuščeno akademsko društvo »Triglav« — Ljubljana.

7. marca 1920 je bil v Ljubljani ustanovljen zbor »Društva študentov-komunistov«.

7. marca 1945 je skupina 6 mornarjev udarne skupine mornariškega odreda za Slovensko Istro začela s sabotažnimi akcijami v pristanišču v Izoli.

Britanska oblast na Cipru je že ukinila smrtno kazen za tista kazniva dejanja, ki jih predvideva zakon o obsednem stanju. Ukinila je tudi cenzuro tiska ter razveljavila ukrep o omejitvi prostega gibanja in prepovedala zapiranje prebivalcev brez sodne obravnave.

GOSPODARSKE TEŽAVE BELGIJE

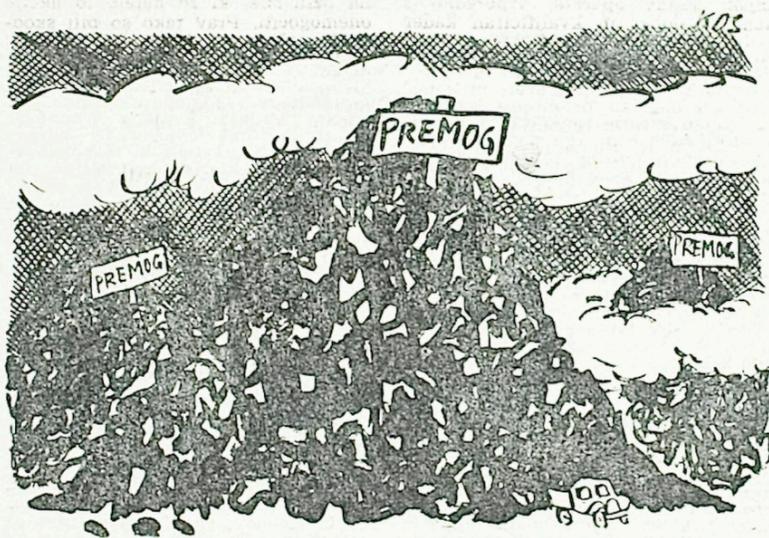
V Belgiji je stopilo v stavko 250.000 rudarjev in drugih industrijskih delavcev zaradi napovedane zapore premogovnikov. Premogovna kriza v Belgiji se kaže v tem, da je sedaj več kot sedem milijonov ton premoga običajno v skladiščih in belgijska vlada je na pobudo Skupnosti za premog in jeklo sklenila zapreti nerentabilne premogovnike ter zmanjšati letno proizvodnjo za 4 milijone ton. Delavci so se temu sklepu vlade uprli in zahtevajo nacionalizacijo rudnikov in vseh drugih energetskih industrij.

Proti vsem pričakovanjem so lastniki rudniških bazenov sklenili sporazum s stavkačimi rudarji in obljubili, da bodo rudarjem, ki bodo odpušeni zaradi zaprtja nekaterih rudnikov še letos preskrbeli nove zaposlitve in jim nudili zadostno finančno pomoč vse dotlej, dokler ne bodo dobili nove zaposlitve.

OBVESTILO

UREDNIŠTVO IN UPRAVA »SLOVENSKEGA JADRANA« STA SE PRESELILA V CANKARJEVO ULICO 1 (POLEG POŠTE)

NOVO GOROVJE V EVROPI

... ki pa dela več preglavic gospodarstvenikom kot zemljepisem

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Pozakonu o nacionalizaciji

Zakon o nacionalizaciji najemnih zgradb in zemljišč je bil sprejet v času, ko so se razmerja na tem področju zelo zaostrila pa tudi zapletla. Na eni strani so lastniki večjih stanovanjskih zgradb izkoriščali ta položaj in si z različnimi mahinacijami ustvarjali dohodke, poleg tega so s prodajami posameznih stanovanj v večjih zgradbah, ki so bile sicer v upravljanju hišnih svetov, zapletali premoženjskopravne odnose. Z gradbenimi zemljišči ni bilo nič boljše, saj so se cene teh z leta v leto dvigale, kolikor niso lastniki sploh ovrli gradnje in načrtovanje gradenj v mestih in večjih naseljih. Sedaj veljavni zakon o razlastitvah je namreč zelo strog in dopušča razlastitev samo v res izrednih primerih.

Ni dvoma, da so se z družbenega stališča gledano s sprejetjem zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč v mnogem spremenili odnosi. V tem pogledu je nastalo olajšanje, ki omogoča reševanje številnih vprašanih splošnega, to je družbenega pomena, ki bi jih pod prejšnjimi pogoji le težko reševali. Tako bo omogočeno urediti in sprejeti novo stanovanjsko zakonodajo in obenem ustvariti vse pogoje za uredništve načrtov o stanovanjskih skupnostih. Zlasti pa bo z nacionalizacijo gradbenih zemljišč možno uresničiti vse načrte, ki jih imajo odbori v mestih in mestnih naseljih, ko bodo odpadli vsi vmesni problemi z urejanjem lastniških razmerij. Naj povemo samo primer, ko je morala

Program proslavljanja 40. obletnice KPJ, ki so ga na pobudo osnovne organizacije ZK Slovenije sprejeli predstavniki množičnih organizacij in podjetij v Senožecah konec preteklega meseca, je dokaj bogat in pester.

Glavna krajevna proslava jubilejnega leta ZKJ bo 7. junija v Dolenji vasi in bo združena s proslavo 15-letnice blesteče akcije, v kateri so partizani na cesti Dolenja vas—Sežana domala uničili okupatorsko kolono, ki je malo prej ropala, ubijala in požigala v Dolenji vasi.

Predvidena je tudi svečana seja

Tudi šolska mladina se pripravlja

Val priprav na proslavljanje jubilejnega leta KPJ je zajel tudi šolsko mladino. In prav je tako, saj smo našim najmlajšim dolžni povedati, čigava je zasluga, da danes uživajo sadove svobode. Prav tako pa smo naše najmlajše dolžni vzgajati in jo pripravljati na to, da bo nadaljevala začeto delo in na že postavljene temelje postavljala kamen na kamen vse do popolne izgradnje socialistične domovine.

Osrednja osnovna šola v Sežani ter osnovne šole v Stomažu, Tomaju in v Gorjanskem so že sestavile načrt proslavljanja 40. obletnice ustanovitve KPJ. Bilo bi predolgo naštevati vrsto načrtov, kaj vse bodo pripravili v letošnjem jubilejnem letu KPJ. Otroci bodo slišali o zgodovini KP in ZB, o borbi KPJ za boljše in lepše življenje delovnih ljudi in o življenju naših največjih revolucionarjev. Po predavanjih pa si bodo šolarji ogledali kraje, kjer so se partizani borili proti italijanskim in nemškimi fašistom,

OO ZKS in množičnih organizacij, ki so posvečena zgodovini KPJ. Po vaseh bodo prikazovali filme iz življenja in dela prvobornih delavcev in delavcev pravic. Zveza borcev NOB se je obvezala, da bo odkrila spominsko ploščo padlim borcem, posamezni člani ZB pa bodo otrokom v šoli pripovedovali o dogodkih iz NOB. Predavanja bodo spremljali filmi.

V podjetjih bodo organizirali razna strokovna predavanja, nekaj delavcev pa bodo poslali na seminarje in celo v strokovne šole. Posebna skrb podjetij bo, da z minimalnimi stroški dosežejo čimvečji uspeh.

obiskali in okrasili spomenike ter grobove padlih partizanov in talcev ter prisluhnili pripovedovanju bivših borcev narodnoosvobodilne vojne.

V počastitev 40-letnice ustanovitve KPJ bodo po šolah organizirali interne šolske proslave z govori in kulturnim sporedom.

Učenci šol v Tomaju in Stomažu bodo tekmovali v sestavljanju pismenih nalog na zgodovinske teme KPJ in delavskega razreda ter v poglavljenem seznanjanju z literaturo o NOB. Učenci šole v Sežani in v Tomaju pa bodo zaprosili za dodelitev dveh parcel, na katerih nameravajo urediti pionirska gozdička, ki ju bi odselej sami negovali. P. R.

Novice s TRŽAŠKEGA

Ne seji tržaškega občinskega sveta v petek, 20. t. m., je prišlo do nevarne provokacije fašističnih elementov, ki so hoteli z zažigalno bombo povzročiti incident in raztrositi grozljive lepake proti uvedbi dvojezičnosti. Posrečilo se jim je le delno, ker »naprava« ni funkcionirala. Vzgalo se je le nekaj časopisov in kupček letakov. Del gorečega papirja pa je zletel na glavo fašistične svetovalke, ki so ji kolegi priskočili na pomoč in jo rešili hudih opeklin.

Fašistični podvig je člen verige, ki se vleče že nekaj časa. Spada v okvir šovinistične gonje proti Slovincem na Tržaškem in proti izvajanju določb Memoranduma glede dvojezičnosti. V ta okvir spada tudi skrunitev spomenika bazoviškim junakom.

Verjetno pa fašisti zdaj računajo, da so jim okoliščine bolj ugodne, ker se je nova vlada usmerila na desnico. Upati je, da se vsaj v teh računih motijo.

Prav tako upajo na novo politično smer v notranji politiki tudi liberalci, ki že zahtevajo oziroma pričakujejo »razjasnitev« položaja v občinskem svetu, v katerem sodelujejo tudi socialdemokrati. Tržaški socialdemokrati so namreč pristopili, kakor smo že poročali, k levi struji, ki je izstopila iz PSDI in ustanovila samostojno skupino Socialistične iniciative, da bi prišlo do združitve s Socialistično stranko. Liberalcem seveda to ne prija, hoteli bi, da bi socialdemokrate oziroma pristaje Socialistične iniciative izločili in da bi tudi občinski odbor krepko krenil na desno.

Kot je znano, zakon izrečno izvzema od nacionalizacije kmečke hiše in zemljišča. To izhaja že iz samega naslova zakona, ko govori o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč. Tega ni moči razlagati široko, kot bi radi nekateri prikazali tistim, ki zakona niso preučili ali brali. Kaj so najemne zgradbe, zakon točno določa, glede gradbenih zemljišč pa je rečeno, da jih morajo kot take ljudski odbori v mestih in mestnih naseljih izrečno označiti s posebno odločbo. Se pred tem je moral republiški izvršni svet določiti, katere kraje je treba smatrati kot mesta ali mestna naselja, kar je bilo tudi storjeno in objavljeno. Zato ni nobene bojazni, da bi nacionalizacija zajela tudi kmečko zemljo, temveč nasprotno. Zakon ima ravno namen čim bolj ščititi obdelovalno zemljo in omejevat gradnje na ožje okolice v mestih in mestnih naseljih. Tudi ne more segati nacionalizacija v kraje, ki niso bili glede gradbenih zemljišč naštet med mesti in mestnimi naselji.

Zakon o nacionalizaciji najemnih zgradb in zemljišč pomeni korak naprej v izgradnji naše socialistične družbe in ga moramo oceniti kot pozitivnega. Njegove pozitivne posledice pa bomo občutili šele kasneje, zlasti ko bodo zginiti tisti subjektivni pojavi, ki jih danes še čutimo, ali jih nekateri čutijo.

Tragični dogodek je napravil globok vtis v mestu in na podeželju.

Posebno vprašanje, ki še vedno tare Senožecane, je hudoornik ob glavni cesti. Razen sredstev, ki so domala že zagotovljena, bo potrebna še mnogo prostovoljnega dela. Nič manj važno ni vprašanje pleskanja pročelij hiš, za kar bi se vendarle že morali odločiti.

Naloga mladine v Senožecah je, da utrdi svojo organizacijo in se še čvrsteje vključi v Svobodo ter poživi njene sekcije. Spričo dejstva, da je veliko število mladine v Mizarškem podjetju in Mehanični tkalnici, kjer opravlja ves delovni čas monotono in utrudljivo delo, ne bi bilo napak, če bi ta mladina resno razmislila o lastni vsestranski telesni vzgoji.

Tudi kmetijska zadruga ima svoje naloge. Da bo dosežen čimvečji hektarski donos, bo poskrbela za razširjenje raznih oblik sodelovanja s posameznimi proizvajalci, težila bo za izboljšanjem odkupa kakor tudi za pridobivanjem novih članov.

Prostovoljni gasilci se bodo zavezali za čimprejšnjo zgraditev gasilskega doma, za organiziranje proslave 70. obletnice društva kot tudi za aktivno sodelovanje članov pri vseh krajevnih proslavah 40. obletnice KPJ.

DPD Svoboda ima razen lastnega programa še posebno nalogo, da se pripravi na proslavo 40. obletnice KPJ in 15. obletnice partizanskega napada v Dolenji vasi. -er

Te dni je bila seja občinskega sveta v Dolini, ki je v glavnem razpravljala o letošnjem občinskem proračunu in ga odobrila. Proračun dolinske občine za leto 1959 predvideva 29,9 milijonov lir primanjkljaja, ki naj bi ga krili z državnim prispevkom. Proračun devinsko-nabrežinske občine, ki so ga odobrili na seji v petek, 20. t. m., pa predvideva 41 milijonov 640.094 lir primanjkljaja, ki bi ga prav tako morali kriti z državnim prispevkom. V proračunu devinsko-nabrežinske občine je tudi postavka v znesku 1 milijona lir za postavitev spomenika padlim za svobodo.

Promet v tržaškem pristanišču je v januarju izredno padel, saj ga je bilo za 100 tisoč ton manj kot v decembru. V primerjavi z januarjem 1958 pa je promet v tržaškem pristanišču padel za 27,2 odstotka. V povojnih letih je pristaniški promet stalno rasel, lanj pa je začel padati in to povzroča velike skrbi tržaškim gospodarskim krogom.

Pokrajinski predsednik prof. Gregoreti je zagotovil, da bodo že letos začeli graditi novo poslopje za slovenske srednje šole v Trstu in da se bo pouk v novi zgradbi lahko začel že v šolskem letu 1960-1961.

Vodstvo ladjedelnice Felszeghi v Miljah je začelo z napovedanimi odpusti. Najprej je suspendiralo z dela (dejansko odpustilo) 70 delavcev, te dni pa spet 129 delavcev.

Tudi podjetje Salda, ki je tesno povezano z ladjedelniško industrij, je te dni odpustilo 25 delavcev, nevarnost pa preti tudi ladjedelnici sv. Marka in Tovarni strojev.

V nedeljo je bila v dvorani Stadiona I. maja tradicionalna Prešernova proslava, ki jo vsako leto organizira Slovenska prosvetna zveza in je nekakšen praznik slovenske prosvete na Tržaškem. Po priložnostnem nagovoru so nastopili pevski zbori, recitatorji, tamburaši itd. vseh društev, ki so včlanjena v Zvezi.

V nedeljo dopoldne je bil v Ulici Roma 15 občni zbor Kmečke zveze, v kateri so včlanjeni kmetje s tržaškega področja. Po poročilu in razpravi o dosedanjem uspešnem delu zveze in bodočih nalogah ter prečitavi vprašanih kmetijstva na Tržaškem, je bil izvoljen nov izvršni odbor.

Pretekli teden je 77-letni Ivan Maver iz Domja z nožem umoril v tržaški umobolnici svojega 49-letnega sina Ferdinanda, ki se je tam zdravil že nekaj let.

Morilec je hladnokrvno in mirno izvršil svoj zločin ter izjavil, da je to napravil, ker ni mogel plačati nekaj nad dva milijona lir bolniških stroškov, ki jih je uprava umobolnice terjala.

Cevprav je ugotovljeno, da je pokojni Ferdinand zbolel med službo v italijanski vojski v Sardiniji, mu ni bila priznana pokojnina, ker zakon pač ne predvideva pokojnine za duševne boleznj.

Tragični dogodek je napravil globok vtis v mestu in na podeželju.

Urejuje uredniški odbor. Glavni odgovorni urednik Rastko Bradarčič. Tiska tiskarna CZP Primorski tisk Koper

NADALJEVANJE GOVORA PREDSEDNIKA ALBERTA JAKOPIČA-KAJTIMIRA NA KONFERENCI SOCIALISTIČNE ZVEZE KOPRSKEGA OKRAJA V PORTOROŽU

Bogat doprinos SZDL družbenemu razvoju in gospodarskemu napredku okraja

(Nadaljevanje s 1. strani)
 mislim, da bi bilo prav, če bi del teh sredstev, kot so to storili v Piranu, tudi v ostalih občinah namenili skupnostim stanovalcev, kjer bo razen prostovoljnega dela stanovalcev, samo nekaj stotisočev lahko pomnilo veliko. Seveda vsega hkrati ne bomo mogli reševati, ker teh odstopljenih sredstev niti ne bo veliko, vendar pa bo ta akcija pri nas tako politično kot ekonomsko vendarle pomembna. Prav zato pa bo važna naloga Socialistične zveze, da bo preko svojih sestankov, zborov volivcev in delovnih kolektivov zagotovila uporabo odstopljenih sredstev za reševanje najbolj perečih in družbeno koristnih problemov. Z ozirom na dejstvo, da sredstev ne bo veliko, je važno predvsem to, da imamo določeno perspektivo, skozi katero naj bi se reševali vsi problemi v kolektivih, v ostalem pa so že dosedanje razprave pokazale, da se naši delovni kolektivi vse bolj zanimajo za probleme komune, saj vse bolj spoznavajo, da se ti problemi komune rešujejo lahko samo ob rentabilnem in akumulativnem gospodarjenju v podjetjih. Ta perspektiva je v toliko vzpodbudnejša, če pogledamo, kakšen gospodarski razvoj je naš okraj dosegel v 5 letih.

Spremenjena gospodarska podoba

Vsakdo nam prizna, da se je zunanja podoba in gospodarska fiziognomija našega okraja v temeljih spremenila. Uvrstili smo se med razvite industrijske in turistično kmetijske okraje. Le nekaj številik nam bo najbolj nazorno prikazalo ta napredek. »Narodni dohodek se je dvignil od 8.900 na 18.240 milijonov ali za 102,7%, odnosno na glavo prebivalca od 89.000 din leta 1954 na predvidenih 163.000 din leta 1959. Proračunski dohodek pa so se gibali v mejah od 1.840 leta 1954 na 1.905 leta 1959, torej samo za 3,5%, vtem ko so skladi okraja in občin znašali leta 1954 2.012 milijonov, leta 1959 pa bodo znašali 1.600 milijonov ali le 75% napram letu 1954. Stevilno zaposlenih v gospodarstvu družbenega sektorja pa se je v tem obdobju dvignilo od 14.600 na 22.700 ali za 54,9% v letu 1959.«

Zivljenjsko gospodarjenje

Ob tem ogromnem vzponu v našem gospodarstvu pa je tovariš predsednik dodal, da sredstva okraja in občin niso bila v skladu s takim vzponom ter da je tu osnovni vzrok vsem težavam glede osebnega in družbenega standarda naših delovnih ljudi. V tem obdobju se je na primer zaposlilo pri nas novih 8.000 ljudi, s tem pa so se povečale naše komunalne, stanovanjske in preskrbovalne naloge, ki pa jih bomo lahko uspešno reševali samo s sodelovanjem vseh delovnih kolektivov v okraju. O tem je tovariš predsednik dejal, da gre predvsem za dvoje:

»Prvič za to, da se bomo člani Socialistične zveze zavestno, s pripravljenostjo, da je edino tako pravilno, zavzemali za kar najbolj življenjsko in smotorno porazdelitev celotnih razpoložljivih skladov za stalnih zaposlenih v okraju, za socializacijske organizacije, torej za pravilno razmerje med sredstvi, ki jih bodo posamezni delovni kolektivi namenili za plače, premije in nagrade, ter sredstvi za družbeni standard, zavedajoč se, da ena ali druga skrajnost v današnjih pogojih trajno nikomur ne more biti koristna, temveč le škodljiva. Drugič pa je odločilnega praktičnega pomena za povečanje delovne storilnosti to, da s predstev za povečanje osebnih dohodkov, ki bodo ostvarjena s povečanjem delovne storilnosti, ne bomo porazdelili uravnilovsko, temveč — kot smo dejali — dosledneje, slehernemu posamezniku toliko več, kolikor bolj je povečal delovno storilnost v korist gospodarski organizaciji oziroma v korist svojemu delovnemu kolektivu in s tem skupnosti. Ker pa je obravnavano vzpodbudno in v današnjih razmerah neobhodno socialistično načelo nagrajevanja možno v praksi uspešno uveljaviti le, če bomo poskrbeli za kar se da bolj dosledna merila delovnega učinka in koristnosti posameznika za gospodarsko organizacijo, moramo dosledneje in bolj smelo pristopiti tudi k uvajanju norm, akordov in ostalih, posameznim proizvajalnim enotam najbolj primerljivih sistemov nagrajevanja. Doslej prizadevanj v tej smeri ni bilo zadost, saj je n. pr. delo po normah v gospodarskih organizacijah v našem okraju v minulih zadnjih dveh letih celo padlo, namrečno, da bi se v skladu z željami neposrednih proizvajalcev dvignilo. Ta pokazatelj daje slutiti, da tehnična vodstva in direktorji marsikje uvajanju in utrjevanju doslednejših sistemov nagrajevanja niso posvečali zadosti pozornosti, iz česar izhaja, da bi bilo v bodoče potrebno osebne dohodke praviloma tudi tehničnim in ostalim vodstvenim organom podjetij kar se da bolj dosledno odmerjati v odvisnosti od povečanja delovne storilnosti od njihovih organizacij, ki jih vodijo, ter tako tudi nje v večji meri vzpodbuditi za uvedbo norm, akordov itd.«

Predsednik je nato govoril o potrebni diferenciaciji osebnih dohodkov posameznikov na temelju delovne storilnosti, o potrebi doslednega nagrajevanja po delovnem učinku, o potrebi omejevanja prelivanja delovne sile, posebej nekvalificirane delovne sile itd. Poudaril je, da je razen ukrepov občinskih ljudskih odborov predvsem dolžnost gospodarskih organizacij, naj resneje in bolj načrtno zaposlujejo delovno silo in preprečujejo fluktuacijo s tem, da

takšne, ki neprestano krožijo iz podjetja v podjetje predvsem z namenom, da pridejo na čim lažji način do višjega zaslужka enostavno odklanjajo in usmerjajo tja, kjer nam delovne sile manjka, t. j. v kmetijstev.

O nacionalizaciji

Nadalje je tovariš predsednik opozoril organizacije Socialistične zveze, da morajo posvetiti posebno pozornost tolmačenju zakona o nacionalizaciji hiš in zemljišč, posebno pa člena, ki govori o tem, da ima posebni državljani glede privatne lastnine možnost posejedati in uporabljati eno — ali dvostanovansko hišo. S tem zakonom so razčiščeni pojmi o privatni lastnini. Takega zakona nima še nobena socialistična zemlja in bo brez dvoma naletel na pomemben odmev no vsem svetu. O nekaterih zlonamernih parolah, češ da bo sledila tej nacionalizaciji nova nacionalizacija prav vseh hiš in prav vse obdelovalne zemlje, je tovariš Jakopič dejal, da glede tega pri nas ne more biti govora. O tem je nadaljeval:

»Mi gradimo nove odnose v kmetijstvu na osnovi prostovoljne kooperacije individualnega kmeta z nami. Vsi naši naporji in smer naše politike v kmetijstvu sploh jasno dokazujejo, da iščemo za dvig kmetijske proizvodnje na novih osnovah, popolnoma novih poti, dosti težjih, toda predvsem na taki podlagi, ki bo iz ekonomskih in političnih razlogov zlasti stimulirala omenjeno sodelovanje naših kmetijskih proizvajalcev v smeri stalno večje proizvodnje kmetijskih pridelkov. Mi pa takšne stimulacije za naše kmetijske proizvajalce nikakor ne vidimo v nacionalizaciji individualnih kmetijskih površin, kakor bi to zlonamerni defenzivatorji radi prikazali. Sicer pa vezimo iz prakse v Sovjetski zvezi, kako nestimulativno deluje nacionalizacija kmetijskih površin. Tamkaj so po podatkih, ki jih je dal Hruščev, po kolektivizaciji kmetijskih površin do leta 1953 »dosegli« kmetijsko proizvodnjo v višini, kakor je bila v carski Rusiji. Mi pa takšnih negativnih rezultatov ne želimo, zato ne more biti govora o nacionalizaciji individualnih kmetijskih površin pri nas.«

O sredstvih, ki jih bodo ustvarile naše gospodarske organizacije, je dejal tovariš predsednik, da je v zvezi z reševanjem vprašanja življenjskih pogojev naših delovnih ljudi zelo važno vprašanje, kako bodo gospodarske organizacije s temi svojimi sredstvi sodelovale pri skupnih naporih za reševanje problemov komune. Opozoril je, da v nobenem primeru ne bi smelo priti na občini do nesmotrnega gospodarjenja z zbranimi sredstvi. Ne smemo dopustiti, da bi se ta sredstva uporabila v kake druge namene, ne pa za reševanje komunalnih problemov občine.

V zvezi s proračunom posebne naloge

Posebej je opozoril tovariš Jakopič na letošnji proračunski situaciji, ki narekuje občinskim ljudskim odborom, da temeljito zaostrijo trošenje proračunskih sredstev, če hočemo, da bomo prihranili ne samo letošnje, temveč tudi v bodoče sredstva za nego-

Za napredek kmetijstva

Nadaljevanje predsednikovega referata se nanaša na kmetijstvo, pri čemer je poudarek na tem, da je dvig kmetijske proizvodnje na socialističnih osnovah najtesneje povezan z vprašanjem standarda delovnih ljudi na vasi sami, kakor tudi vprašanje višje življenjske ravni delavca in namočena po naših centrih. Pri vseh naporih in uspehih, doseženih na tem področju, brez dvoma pripada dober delež političnemu delu Socialistične zveze.

Dejstvo je namreč, da se je po številnih razpravah, ki jih je vodila Socialistična zveza, naš privatni kmetijski proizvajalec zamislil in začel skupno z nami aktivno razpravo o vprašanju, kako v kmetijstvu iti naprej. Danes je že slehernemu državljanu jasno, da je ključ za izboljšanje življenjskih pogojev predvsem v dvigu proizvodnje na vseh področjih naše gospodarske dejavnosti in ne nazadnje v kmetijstvu.

»Naša današnja konferenca mora zato predvsem razpravljati o tem, ka-

spodarske investicije na kateremkoli področju družbenega standarda, to je v zdravstvu, šolstvu, prosveti, kulturi itd. Ob zaostritvi proračunske situacije pa so popolnoma nepravilna nekatera stališča na občinah, ki grevda za tem, da bi okrnili ali celo ukinali delovanje glasbenih šol, knjižnic itd.

Portoroški pionirji pozdravljajo okrajno konferenco SZDL

Na glasbenih šolah je treba le pravilno urediti in izterjavati šolnino, v knjižnicah zaostri študij in sploh uvesti kontrolo nad trošenjem proračunskih sredstev. Zaradi štednje bo potrebno pregledati tudi vse domove onemoglih, kamor se neredko iznebijo svojih ravnateljev ljudje z dobrimi dohodki. Prav tako je treba bolj preverjati potrebo raznih socialnih dajatev, nagrajevanje uslužbencev občinskega aparata ter družbenih organov okrog občinskih ljudskih odborov. Kljub temu, da imamo dve občini manj, se v okrajnem merilu občinski aparat ni zmanjšal. Naloga občinskih vodstev naj bo, da vložijo vse napore za to, da izboljšajo kvalifikacijski sestav aparata, vzporedno s tem pa dober in kvalificiran kader izdatneje stimulirajo. Takšna politika bo vodila do zmanjševanja aparata, povečane discipline in večje storilnosti. Tudi razni sveti in komisije pri občinah bi morale stremeti za zmanjševanje aparata. Občinski ljudski odbori in vse naše politične organizacije morajo vprašanje štednje s sredstvi postaviti kot eno osnovnih nalog, če hočemo, da bomo v bodoče hitreje reševali probleme osebnega in družbenega standarda naših delovnih ljudi. Temu naj doprinesejo politične organizacije in zbori volivcev, ki naj začno temeljito razpravljati o namembnosti sredstev in v obilici problemov, ki jih imamo, namenijo sredstva tja, kjer so najbolj potrebnejša.

krompirja na ha ali s 100 do 120 mtc. koroze na ha ali z ogromnimi donosi, ki jih bo začel dajati socialistični sektor nasadov hrušk, breskev, marelic in drugega sadja v Makedoniji, Metohiji, Dalmaciji, Slavoniji, v Banatu, Stajerski, Goriški itd. To je, tovariši in tovarišice, danes vpraša-

že dosegli z melioracijami, namakanjem, semensko službo itd. Tudi določanje odkupnih in prodajnih cen mora postati važen faktor v njegovem odnosu do kmetijske proizvodnje, kot do njegovih lastnih življenjskih pogojev. Sistem določanja odkupnih in prodajnih cen se namreč ne bo spremenil in je torej vsako upanje na to, da bi se še lahko trgovalo v taki monopolni situaciji, kot jo je doslej imela naša vas, odveč, kajti s tako nizko in drago proizvodnjo, s tako primitivnim in zaostalim kmetijstvom, mi problema standarda naših delovnih ljudi ne bomo nikoli rešili niti v mestu niti na vasi. Če je doslej naša vas vključ zaostalosti v proizvodnji dosegla izredno visok standard, ga ni dosegla po zaslugi svoje proizvodnje, temveč predvsem zaradi situacije, v kateri je lahko prodala vse in po visoki ceni, torej predvsem na račun življenjskih pogojev naših delovnih ljudi v mestih in industrijskih centrih. Niti od daleč nikomur ne pride na misel, da bi naši vasi oporekal izboljšanje življenjskih pogojev in vsi bodočnost, za katero smo se lepi borili, žrtvovali in se še borimo, toda tudi naša vas bo morala če hočemo zgraditi vsem delovnim ljudem boljše budočnost in lepše življenje, kot smo ga imeli kdaj koli, odkolcu reči svoj »ne« vsem tistim, ki skušajo danes zaradi naših ukrepov, ki naj po eni strani omogočijo cenejši nakup prehrabnih artiklov, po drugi pa omogočijo dvig kmetijske proizvodnje, ploviti na vas s parolami o »uničenju« kmeta, nacionalizaciji zemlje itd., to pa seveda samo zato, da bi kmeta pasivizirali in so potem izkoristili v svoje antisocialistične namene. Prepričan sem, da bi razprava nakazala vrsto problemov, kako vse so skušali nekateri posamezniki zavirati naše ključne akcije v smeri dviga — pocenitve kmetijske proizvodnje!

Uspehi le na socialistični bazi

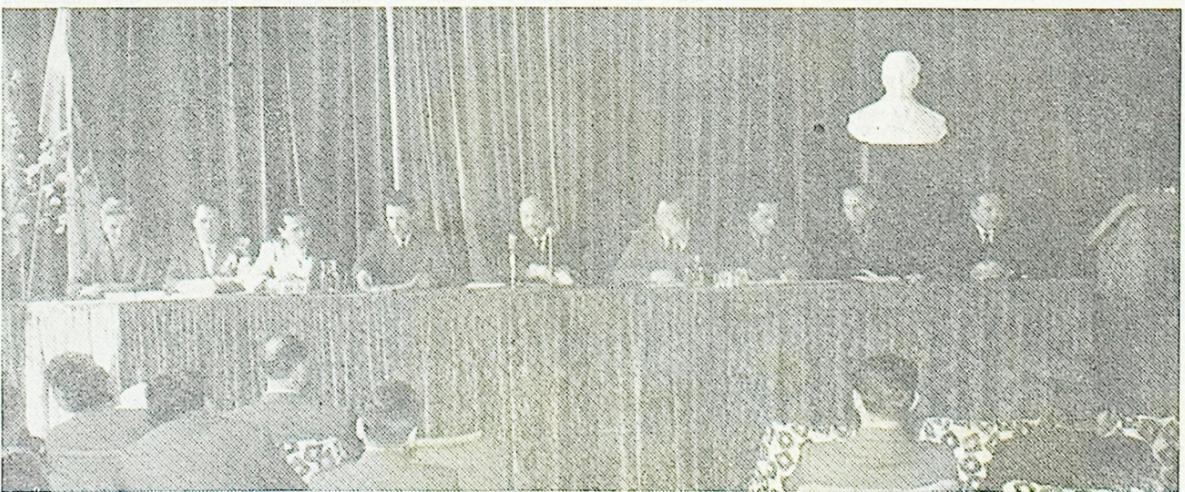
Tovariš predsednik je s tem v zvezi omenil primer komasacije v koprski občini in v sečoveljski dolini, saj sta to dve najbolj dalekosežni akciji v kmetijstvu obalnega področja. Gre za združitve razdrobljenih parcel tako, da bo možna čim cenejša in čim večja proizvodnja, vendar pa so bile na delu sile, ki so hotelo to akcijo onemogočiti. Prav tako so bili škodljivi našim delovnim ljudem tisti glasniki, ki so ob intervenciji pridelkov z drugih proizvodnih predelov protestirali samo zato, da bi obdržali svoje visoke cene in svoj monopolni položaj na tržišču.

Trpek nauk

Kaj poraja ustvarjanje takega položaja, nam najlepše kaže letošnja vinska proizvodnja. Ves teren se na primer razburja nad nizkimi odkupnimi cenami, »podjetje Vino Koper pa je moralo nakupiti vino drugod, pač tam, kjer je ceneje — povprečna proizvodnja — toda kdo naj to nizko in drago proizvodnjo kladje — delavec, mestni potrošnik? Kdo je sedaj kriv? Oblast, socializem, nizke odkupne cene — ne, pač pa zaostala in nizka kmetijska proizvodnja, ki zahteva seveda višje odkupne cene, kot pa jih zmoremo, razen če vzamemo delavcu denar in v z njim plačujemo zaostalost. Socialistična zveza se bo morala ostro pozopasti s takimi gledanji, toda ne s poziciji obrambe naših ukrepov, kajti taka politika ni prepričljiva, ker mi danes dejansko ne moremo biti prepričljivi, če je pa taka odkupna cena napram visokim proizvodnim stroškom kmeta res nizka.«

Rešitev samo v naprednem kmetovanju

Tovariš predsednik je nato nadaljeval: »Kmeti moramo jasno pokazati, v katero smer in v katero proizvodnjo naj se orientira, da bo najhitreje dosegel visoko proizvodnjo, ne pa da skupaj z njim tarnamo in ga držimo v okovih zastarelega, nerentabilnega načina in smeri proizvodnje. Smer proizvodnje, to poudarjam predvsem

Delovno predsedstvo okrajne konference SZDL Koper minulo sredo in četrtek v Portorožu

(Nadaljevanje na 4. strani)

ZAKLJUČEK POROČILA PREDSEDNIKA ALBERTA JAKOPIČA-KAJTIMIRA NA OKRAJNI KONFERENCI SZDL V PORTOROŽU

Socialistična zveza v boju za napredek kmetijstva

(Nadaljevanje s 3. strani)
raznih zveznih in republiških natečajih za kredite, namenjene za organizacijo večjih kompleksov, nabavo mehanizacije, gradnjo skladišč in predelovalnih obratov. Ob tako razširjeni dejavnosti pa bodo morale naše zadrage bolj skrbeti za svoj strokovni kader, saj imamo med mladino ogromen rezervoar takih, ki bi se želeli šolati, samo nimajo sredstev za to. Tudi odnos do kmetijsko strokovnega kadra in sploh do delovne sile na naših posevkih je treba odločno spremeniti. Zanje je treba postopoma graditi stanovanja, urejevati družbeno prehrano, skrbeti za kvalifikacijo in postopno prekvalifikacijo itd. Poseben problem, ki je s tem v zvezi, pa je

način nagrajevanja delovne sile v kmetijstvu

Kakor v drugih vejah gospodarstva, bo treba tudi v kmetijstvu čimprej preiti na sistem nagrajevanja po učinku, po enoti proizvoda. Zanesljivo bomo na ta način tudi v kmetijstvu dosegli večjo storilnost, saj bo delavec, če bo za to materialno stimuliran, rad s pospešenim delom nadoknadil ves čas, ki je bil zamujen zaradi neugodnega vremena in podobno. Sistem nagrajevanja po učinku, po enoti, bo tudi v kmetijstvu rodil višjo produktivnost, delavcu pa bo omogočil višje prejemke, ki se bodo v izračunu rentabilnosti tako stimulirane kmetijske proizvodnje brez dvoma pokazali za upravičene. Prav skrb za človeka na naših posevkih je vprašanje, od katerega v mnogem zavisi pripravljenost delavca v kmetijstvu, da stori vse za dvig proizvodnje.

Delovna sila naj ostane na vasi

Nadaljnja naloga, ki bi jo morala na vasi pomagati reševati predvsem Socialistična zveza s svojim vplivom in usmerjanjem, pa je v tem, da na vasi zadržimo potrebno delovno silo, ki jo potrebujejo zadrage in velika socialistična posestva. To pa bomo dosegli, če bomo tudi mladini na vasi nudili čimveč možnosti za zbiranje, izobraževanje, kulturno-zabavno, tehnično — in telesno-vzgojno izživljanje. Beg mladine iz vasi lahko preprečimo edino na ta način, da nudimo kmečki mladini protivrednost za tisto, kar ima na razpolago delavska mladina po industrijskih centrih, vendar s to razliko, da mora biti pestrost oblik izobraževanja, kulturne zabave, tehnične in telesne vzgoje v tem primeru prilagojena specifični vasi in kmetijstvu. Socialistična zveza mora s posebno skrbjo bdeeti nad pravičnim reševanjem teh vprašanj, zlasti pa nad tem, da bodo

občine in zadrage namenjale v te namene dovolj sredstev.

Pri modernizaciji našega kmetijstva mora odigrati pomembno vlogo naš socialistični sektor kmetijstva. Mi pa imamo danes še posamezna družbena posestva, ki gospodarijo slabo. Doslej so se res vrteli v ta posestva vsi in nobeden, zato tudi ni bilo potrebnih rezultatov. Z novo organizacijo, po kateri skrbijo za družbena posestva en sam organ, bodo šle stvari na tem področju kmalu na bolje, k temu bodo pripomogli ureditveni načrti, izboljšanje kadrovskega sestava in združevanje manjših posestev v večje kombinacije kot n. pr. na Postojnskem. Dobra je tudi iniciativa v pi-ranski občini, kjer naj bi se državno posestvo združilo oziroma kooperiralo z industrijo na osnovi delitve dobička pri izvozu. Na postojnsko-pivškem in bistriškem področju pa bo z razvojem živinorejskega kombinata plemenske živine (v perspektivi najmanj 20.000 glav) možno usmerjati in izdatno pomagati vsem živinorejcem, pri čemer naj bi kombinat pričel kooperirati glede razvoja živinoreje tudi s privatnimi proizvajalci, ki so v neposredni bližini. To bi vodilo k modernizaciji in večji donosnosti živinoreje.

Portoroški pionirji z zastavo prihajajo med delegate konference SZDL

Sodelovanje na vseh področjih za dosego cilja

Na občinske ljudske odbore pa je v zvezi z boljšo organizacijo kmetijstva naslovil tovariš Jakopič naslednje besede:

»V težnjah za dvigom in pocenitvi kmetijske proizvodnje pa bodo morali odločneje poseči v ta sektor gospodarstva tudi naši občinski ljudski odbori. Politika zbiranja in razporejanja sredstev, kontrola nad izvajanjem že do sedaj sprejetih zakonov, ki se tičejo kmetijstva, so vzvodi, s katerimi lahko oblastveni organi odločilno vplivajo na hitrejšo izvajanje smernic naše kmetijske politike. Čeprav imamo že določene rezultate, z njimi le še ne moremo biti zadovoljni. Mnogi naši organi, katerih naloga je, da skrbijo za izvajanje zakonitih predpisov, so preveč usmerjeni zgolj na prekrške, manj pa na to, ali se zakoni izvajajo ali ne. Nedosedelno izvajanje zakonov in predpisov, ki se tičejo kmetijstva, njegovega napredka itd. ustvarja na vasi ps-hozo, da gre lahko še po starem naprej, povzroča kolebanje, ustvarja vtis neodločnosti in konzerviranja, namesto da bi odpravljalo zokorenjenost ostanke stare miselnosti in primitivnega kmetovanja. Danes, ko se svet tako hitro prebija v atomsko dobo, ko že pri nas (n. pr. na kmetijskem inštitutu v Novem Sadu) opravljajo v kmetijstvu poizkuse z izotopi, dejansko samo s krampji in lopati ne bomo prišli več daleč naprej. Vrsta zakonov in drugih predpisov, ki so usmerjeni na napredek našega kmetijstva, pa ostaja bolj ali manj le zapisanih, ker jih na terenu ne izvajajo.«

Tovariš predsednik je nadaljeval:

»Občinski ljudski odbori, zbori proizvajalcev, pa tudi delovni kolektivi bi morali bolj pogosto razpravljati o izvajanju plana v kmetijstvu, o odkupu, o založenosti tržišča. Po upravni liniji bi morali reagirati, če se planske naloge, ki so jih poslovne zveze in zadrage sprejele, ne izvajajo. S tem v zvezi, ko govorimo o poslovnih zvezah in o odkupu, moramo poudariti možnost pogodbene prodaje kmetijskih pridelkov pred sezono. Poslovne zveze morajo z večjo doslednostjo, z večjo širino in z izdelanim sistemom izvajati odkup kmetijskih pridelkov na osnovi pravočasno sklenjenih pogodb s proizvajalci na eni strani, na drugi strani pa na osnovi pravočasno sklenjenih pogodb z večjimi potrošniškimi centri glede prodaje teh pridelkov. Edino na osnovi takšnega sistema odkupa in prodaje kmetijskih pridelkov, pa tudi sadja in zelenjave, še pred pridelovalno sezono, lahko postavimo solidne temelje za planira-

in njihovo potrebo in posledice, ki jih nosijo s seboj.«

Odpravimo napake

Ko je govoril o nekaterih pomanjkljivostih v delu socialistične zveze na vasi, je tovariš predsednik poudaril nekatere nepravilnosti, ki so v zvezi z izvajanjem kooperacije. O tem je dejal:

»Tudi kooperacija, ki postaja vse bolj interesantna za proizvajalce, nam čisto sepa prav zaradi takega nesistematičnega dela ali — skoraj bi dejal — birokratskega načina planiranja. Zadržna vodstva in naši kmetijski strokovnjaki in tehniki se morajo zavedati, da sama sklenitev pogodbe še ni dovolj — zadruga mora stalno spremljati rast in razvoj posevkov, nasadov, reagirati v primerih poškodb, pojavov škodljivcev ali klimatskih vplivov, kolikor je najbolj mogoče. Le pod pogojem, da bo kmetovalec dosegel v kooperaciji dejansko večjo in kvalitetnejšo proizvodnjo, bo za kooperacijo zainteresiran in se bo tako združevanje sredstev za proizvodnjo in skupno obdelovanje širilo na vedno večje število kmetovalec. To pa je tudi naš cilj, kajti če smo se v načelu odrekli nacionalizacije obdelovalnih površin, je to edina pot za dvig kmetijske proizvodnje in za razvoj socialističnih odnosov na vasi.

Ko govorimo o kooperaciji, ne moremo mimo nekaterih pojavov, ki jih v okviru kooperacije kažejo negativni odnosi kmetovalec do zadrage. Precej so namreč razširjene tendence in primeri, da gre kmetovalec v kooperacijo samo s čistimi površinami, ki jih sam ne more obdelovati, ali celo z izbranimi površinami, ki imajo slabe pogoje za proizvodnjo, računajoč na to, da jih bo potem, ko jih bo zadruga usposobila za proizvodnjo, obdeloval in tako vložena družbena sredstva eksploatiral sam. Dopušcanje takih oblik »kooperacije« seveda ne more nuditi rezultatov.

»Na razbitih in majhnih površinah, kot n. pr. v Marežigah, kooperira 32 ha površin na 130 parcelah, ali 25 ha površin na 93 parcelah v Izoli, ali na Postojnskem, kjer imamo na površini 300 ha 1276 parcel, ki so manjše od 10 a, 762 parcel od 10—25 a, in le komaj 107 parcel nad 25 a, pa ne moremo pričakovati kakih rezultatov. Takšne kooperacije so že v jedru obsojene prej na neuspeh kot pa na uspeh. Ti primeri nam tudi kažejo, da v dosedanjem kooperiranju nismo dosegli bistva kooperacije, t. j. združevanja razdrobljenih privatnih površin, temveč obratno: v zadrugo proizvodnjo vnašamo elemente razdrobljenosti površin. Če razdrobljene površine ne prinašajo privatniku koristi, tudi zadrugi ne morejo biti koristne. Na razdrobljenih površinah, kot smo že večkrat ugotovili, ne more biti planske proizvodnje, niti ne moremo rentabilno izkoristiti vseh možnosti, ki jih družba ima. Naj pri tem omenim samo nekaj naših lastnih izkušenj v koprski občini. Tu smo v lanskem letu pričeli z namakanjem. Dosegli smo sicer izredne rezultate, ki so nam pokazali, da je z namakanjem možno eliminirati za našo proizvodnjo v obalnem področju vpliv suše, toda to namakanje ni rentabilno prav zaradi razdrobljenosti površin, ki so zahtevale stalno premeščanje namakalnih priprav, pri čemer so se seveda povečali stroški v taki meri, da proizvodnja ni mogla biti rentabilna. Torej ponoven dokaz, da mora biti osnovni cilj kooperacije v združevanju sedaj razdrobljene privatne posesti v čim večje komplekse, na katerih bomo lahko izvajali plansko proizvodnjo in rentabilno izkoristili vso moderno tehniko.

Izreden pomen kooperacije

Kar se končno tiče kooperacije, je treba reči, da ne bomo nikoli dovolj poudarili pomembnosti te osnovne oblike povezovanja individualnih interesov na vasi z interesi družbe. Kooperacija zaenkrat v svojem dosedanjem minimalnem obsegu pri nas na vasi še nima posebnega ekonomskega pomena, je pa zato njen politični pomen toliko večji, ker vendarle kaže vse večjo pripravljenost našega kmeta za sodelovanje s socialističnim sektorjem.«

Del delegatov in gostov na okrajni konferenci SZDL v Portorožu

Delegati glasujejo z dviganjem rok za izvolitev organov konference

Tako seveda ne gre

Na koncu svojih izvajanj o kmetijstvu je tovariš predsednik omenil še eno negativno tendenco v odnosih proizvajalcev do zadrug, »ki se odraža tudi v tem, da skušajo proizvajalci prodati svoje pridelke drugam, mimo zadrage, čeprav je zadruga pri proizvodnih stroških sodelovala s svojimi, z družbenimi sredstvi. Res, da je to vprašanje lahko povezano s problemi odkupnih cen, toda če postavi zadruga solidne in stimulative odkupne cene in če je pri proizvodnji sodelovala s svojimi sredstvi, posebno pa če je omogočila kmetu čim večji in kvalitetnejši pridelok, potem tak odnos do zadrage ni pošten in pravičen. Takih primerov smo imeli in imamo precej zlasti v področjih, ki mejijo na republiko Hrvaško, tako na obalnem področju kot v ilirskobistriški občini. Sicer je res, da proizvajalec, izkoriščajoč povpraševanje, na tak način lahko pridobi kak dinar, če pa ima zaradi tega zadruga deficit, ker ni dobila povrnjenih vseh svojih stroškov, potem je to seveda tako za proizvajalca kot za zadrugo negativno, ker potem zadruga v prihodnjem letu ne bo sposobna nuditi potrebno pomoč, niti se ne bo krepla v tem smislu, da bi lahko organizirala vrsto obratov, predelovalnih in drugih, ki bodo zopet v korist proizvajalca, zla-

sti tedaj, ko bomo prišli v položaj, ko bo treba pridelke konservirati, predelovati, kvalitetno sortirati za izvoz itd., namreč tedaj, ko bo proizvodnje več kot povpraševanja. Ta čas pa se nam bliža z naglimi koraki. Zato mora biti v tem obdobju ko smo že z uspehom pristopili k nekaterim ukrepom za dosego večje in cenejše kmetijske proizvodnje, kot so n. pr. komasacija in arondacija, dalje vedno večje število primerov kooperacije, naša osnovna naloga v tem, da z intenzivnim političnim posvajanjem odstranjujemo vse navedene negativne tendence in se odločno borimo za razvoj naprednega kmetijstva na osnovah naše socialistične politike.«

Ob koncu svojega poročila je predsednik Kajtimir dokaj izčrpan govoril tudi o nekaterih zunajpolitičnih vprašanjih, o dogajanju v svetu, s katerim smo tudi mi v koprskem okraju neposredno povezani, saj smo nedeljav del jugoslovanske skupnosti narodov, ki je neločljivo povezana s svojim državnim in političnim vodstvom, neločljivo združena v dobrem in slabem z našim ljubljnim tovarišem Titom.

O tem in o delu konference bo govora še v naslednji številki našega lista.

kje so ladje

Pl/ »BIHAČ« je 19. februarja odplula iz Piombina v Hampton Roads, kamor bo prispela 14. marca.

Pl/ »DUBROVNIK« je 16. februarja plula skozi Port Said na poti za Rotterdam, kamor bo prispela dne 5. marca.

M/l »GORENJSKA« je 21. februarja odplula iz Sfaxa na Reko.

Pl/ »GORICA« je 22. februarja odplula iz Novorosijska.

Pl/ »LJUBLJANA« je 21. februarja priplula na Reko, kjer razklada.

M/l »MARTIN KRPAN« je 22. februarja priplula na Reko, kjer razklada.

Pl/ »NERETVA« je 23. februarja priplula v Odeso, kjer naklada tovor.

Pl/ »POHORJE« je 25. februarja odplula iz Villa Constitution za Kontinent.

Pl/ »ROG« je 24. februarja odplula iz Ploč s tovorom za Kontinent.

Pl/ »ZELENGORA« je 23. februarja odplula iz Beyroutha za Odeso.

Mladina bo pomagala graditi cesto v Strane

Zadnji seji občinskega komiteja LMS v Postojni je prisostvoval tudi ljudski odbornik Zdravko Smrekar, ki je predlagal, naj bi mladina s prostovoljnim delom pomagala popraviti in razširiti razpadajočo cesto v podnasoški partizanski vas Strane. Mladinski komite je sklenil, da bo Strančanom pomagala popraviti celo postojnska mladina. Z deli bodo pričeli na pomlad, obnovljena cesta pa bo v marsičem pripomogla k hitrejšemu gospodarskemu razvoju vasi.

Zlata poroka

V Račičah pri Podgradu sta 15. februarja skromno praznovala v krogu svojih najbližjih sorodnikov in prijateljev zlato poroko 76-letna žena Terezija. Ta lep življenjski jubilej sta kljub težkim življenjskim preizkušnjam proslavila čila in vesela. Jubilej se je celo namuznil, češ da bi rad zaplesal po taktu harmonike.

Slavljenca sta le pet let med prvo svetovno vojno živela ločeno, vso ostalo dolgo življenjsko dobo pa skupaj v skrbi za preživljanje 12 otrok. Umrlo jima je 7 otrok, med njimi tudi 24-letni sin, ki je padel med zadnjo vojno in še danes ne vesta za njegov grob.

Zlatoporočencema želimo še dosti veselih in zdravih let skupnega življenja.

ORLEK

V Orleku bodo priredili ob 40-letnici KPJ proslavo z govorom o zgodovini KPJ, osnovna organizacija ZKS pa bo imela svečano sejo, ki se je bodo udeležili tudi predstavniki množičnih organizacij. Večina Orlečanov se bo tudi udeležila osrednje proslave v Sežani, ki bo 27. aprila.

Medtem ko bodo mladinci ter pionirji poskrbeli za ureditev in okrasitev spomenika padlim borcem, bodo starejši vaščani s prostovoljnimi delom popravili pot proti Sežani in vaški vodovod.

BERITE IN ŠIRITE

SLOVENSKI
JADRAN

SAD PRIZADEVANJA DRUŠTEV PRIJATELJEV MLADINE
IN PIONIRSKEGA DOMA

Pionirska knjižnica tudi v Kopru

Končno smo le dočakali tudi v Kopru, pravzaprav so bili pri tem še bolj nestrpni naši otroci: otvoritev Pionirske knjižnice je bila v nedeljo, 22. t. m., v prostorih Pionirskega doma. Dva lepo urejena prostora, izposojevalnici in čitalnica, sta pozdravila prve mlade in odrasle goste.

Vsi, ki želimo v skladu z našimi socialističnimi načeli uresničiti našim otrokom čim boljše, polnejše in sodobnejše življenje, smo že dolgo pogrešali v našem naglo se razvijajočem mestecu tako ustanovo, ki je domala že po vsem svetu postala žarišče izvenšolske estetske vzgoje otrok. Naši bralci se bodo gotovo tudi spomnili, da smo v našem časopisu že pred dvema letoma pisali o pomoči, ki jo nudi republiška Zveza prijateljev mladine za ustanovitev take knjižnice pri nas. Vendar ni bilo primernih prostorov in je ta začetna dotacija ležala do zdaj neizkoriščena.

Krivično bi bilo, če bi rekli, da v Kopru ni bilo razumevanja ali dobre volje prizadetih organizacij in društev za ustanovitev pionirske knjižnice, res pa ni bilo primernih prostorov. Stvar se je že tako zavlekla, da je bilo treba končno najti rešitev. Ponudil jo je Pionirski dom in od svojih že tako skromno odmerjenih prostorov odstopil za novo knjižnico, kjer je Društvo prijateljev mladine lahko uresničilo svoje načrte. In čeprav bi težko rekli, da so sedanji prostori idealni, lahko mirne vesti trdimo, da je pač najbolj primerno, da je knjižnica v isti stavbi kot dom. Tako je bila rezultat plodnega sodelovanja med domom in društvom nedeljska, ne toliko slavnostna, kot pristrana in vesela otvoritev nove knjižnice, ki bo skupno z likovnimi in drugimi krožki poživila izvenšolsko vzgojo naših otrok.

Nova knjižnica — to sta dva, žal ne preveč svetla, toda zelo lepo in sodobno urejena prostora: izposojevalnica s policami, ki zaenkrat še niso bogato založene, in z majhnim pultom, ter čitalnica z ličnimi mizami in stoli, kjer bo nadobudni drobiž odkrival lepoto in privlačnost natisnjenih listov. Stene krasijo risbe pionirjev, ki se udeležujejo v likovnem krožku.

Nabratbo

ŠOLSKE IN PIONIRSKÉ
ZADRUGE

Svet za šolstvo LRS priporoča osnovnim šolam, naj ustanovijo šolske oziroma pionirske zadruge, ki so se v drugih republikah že lepo uveljavile. Dosedanje izkušnje dokazujejo, da lahko postane šolska zadruga v reformirani šoli pomembno vzgojno sredstvo. Takih zadrug imamo v naši državi že več kot 1300. V Sloveniji sta najbolj zgledni zadrugi učencev osnovnih šol v Ravnu pri Piranu in v Boh. Bistrici.

OPERA IN DRAMA

Ljubljanska Opera je po desetih letih ponovno uprizorila opero Čajkovskega »Evgenij Onjegin«. V glavnih vlogah so nastopili Samo Smerkolj (Onjegin), Vanda Gerlovičeva (Tatjana) ter Miro Brajnik (Lenski).

V Eksperimentalnem gledališču v Križankah so imeli strokovni posvet v zvezi z nadaljnjim razvojem. Nekatere dosedanje uprizoritve tega gledališča, ki sodi po svoji organizacijski strani in okviru Zavoda Ljubljanskega festivala, so dosegli presenetljiv uspeh. Sedaj pripravljajo v režiji Balbine Battelino - Baranovičeve odrski eksperiment posodobljenega Fausta.

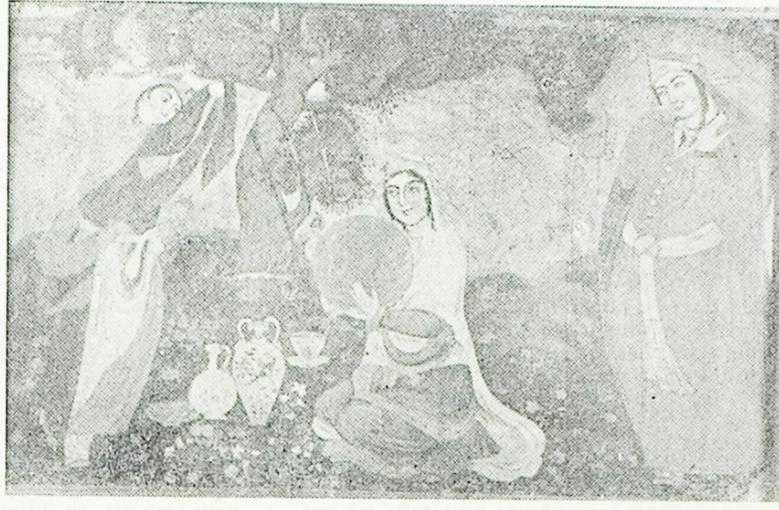
IZ GLASBENEGA ŽIVLJENJA

Po vzoru Zagrebških solistov in podobnih komornih orkestralnih združenj, ki uživajo v svetu vse večjo priljubljenost, smo dobili pred dvema letoma tudi lasten 12-članski ansambel slovenskih solistov pod vodstvom Karla Rupla. Do zdaj so že nastopali pri prireditvah Ljubljanskega festivala, pred kratkim pa so se predstavili s koncertom sodobne ter baročne glasbe.

Otvoritvi so prisostvovali predstavniki ljudske oblasti, javnega, kulturnega in prosvetnega življenja ter seveda predstavniki tistih, ki so največ pripomogli k ustanovitvi Pionirske knjižnice, t. j. Društva prijateljev mladine, republiške Zveze, koprškega Pionirskega doma in Studijske knjižnice. Tudi predstavniki pionirjev niso manjkali. Zahvalili so se za skrbno in z ljubeznijo pripravljeno darilo, za spodbudne besede, gostom so še zapeli, recitali, zaigrali. Brez tega bi bila slovesnost nepopolna in pusta.

Zdaj že prihajajo prvi obiskovalci v knjižnico, pregledujejo police, izbirajo, berejo. In govorijo o novi knjižnici in človek želi, da bi bile police bolj založene in se obenem skoraj boji, da bo kaj kmalu premalo knjig in pre malo stolov.

Z. L.

Na sliki vidite staro perzijsko fresko, ki je med drugimi razstavljena v Mali galeriji koprškega muzeja. Razstavo je posredovala jugoslovanska sekcija UNESCO, otvoritev pa je bila v petek, 20. t. m. Ljubitelji zgodovinske likovne umetnosti so si lahko ogledali eksotično bogastvo perzijskih miniatur, med katerimi so nekatere prave mojstrovine. S temi drobnimi umetninami so Perzijci v srednjem veku grafično krasili svoje rokopise. — Več o tem v prihodnji številki.

S SEJE OBČINSKEGA SVETA SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV
V HRPELJAH

Premagano mrtvilo

Na letni konferenci občinskega Sveta Svobod in prosvetnih društev v Hrpeljah, katere se je udeležil med drugimi tudi predsednik Okrajnega Sveta Svobod tovariš Ivan Mavsar, so se temeljito pogovorili o dosedanjih uspehih in neuspehih kulturno-prosvetnega dela v hrpeljski občini. Dosedanji predsednik občinskega Sveta Bruno Čermelj je v svojem poročilu navedel, da so na vsem področju občine, ki šteje okoli 8000 prebivalcev in blizu 40 vasi in zaselkov, le tri prosvetna društva, in sicer v Hrpeljah, Podgradu ter Materiji. Slednje pa je popolnoma zamrlo in je namesto njega pričelo delovati novo ustanovljeno prosvetno društvo v Pregarjah. Po priključitvi vasi Rodik hrpeljski občini je pridobljeno še četrto prosvetno društvo, ki se je v zadnjih letih izkazalo zlasti v raznih odrskimi prireditvami. Na področju občine delujeta dve godbi na pihala (Ocižla in Podgrad) ter pevski zbor hrpeljske Svobode. Vsa ta društva štejejo okoli 276 članov, od teh 61 mladincev. V SZDL je organiziranih 3798 članov, v sindikatih 450, v mladinski organizaciji 380. Odstotek v prosvetnih društvih je torej zelo majhen. V opravičilo neuspešnega prosvetnega dela navaja poročilo pasivnost občinskega gospodarstva, pomanjkanje kulturnih sodelavcev, nezainteresiranost mladine, premalo pobude in konkretne pomoči s strani političnih organizacij in pomanjkanje denarja.

Okoli tega poročila se je razvila živahna razprava, ki je ovrgla marsikatero trditev poročevalca in osvetlila probleme prosvetnega dela v hrpeljski občini z objektivne plati. Ugotovili so, da se kulturno-prosvetno delo v Pregarjah vzorno razvija. Po vztrajnem prizadevanju ravnatelja pregarske osemletne šole tovariša Trohe so ustanovili prosvetno društvo,

v čigar okviru delujejo dramska družina, pevski zbor in telovadna sekcija. Razen tega organizirajo razne tečaje, trenutno gospodinj-ski tečaj s splošno izobraževalnim programom. Nad 90% mladincev in mladink je zaposlenih v raznih sekcijah prosvetnega društva, medtem ko je do nedavnega bila ta mladina prepuščena sama sebi. Na pregarski šoli je sistemiziranih pet učiteljskih mest, zasedena pa so samo tri, ker ni stanovanj za učiteljstvo. Kljub preobremenjenosti s šolskim delom pa najdejo ti poklicni prosvetni delavci še toliko časa, da svoje šolsko delo povežejo z množično prosveto in dajejo s tem lep primer požrtvovalnosti pravega ljudskega učitelja.

V Hrpeljah se je pričelo v zadnjem času prosvetno življenje nekoliko živahneje gibati. Peveci in igralci Hrpelj in Kozine se zopet zbirajo k rednim vajam in če bodo vztrajali, bodo uspehi vidni že v naslednjih mesecih.

Tovariš Mavsar je v obširnem govoru nakazal smer in način kulturno-prosvetnega dela na vasi. Mladina je sprejemljiva za vse, kar ji nudi priložnost, da se izkaže. Potrebno ji je za to nuditi le pogoje v ustreznih oblikah. Mladina rada pleše od nekaj, zakaj bi danes ne smela. Plesne prireditve se dajo lepo povezati s kulturnimi nastopi. Če mladini ne bomo omogočili dostopa na igralški oder, v pevski zbor, v folklorne prireditve, v godbeno sekcijo, k televizijskemu sprejemniku, športu, kjer bi se lahko pokazala in izkazala, tedaj se bo pač zatekla v gostilno. Zato je dolžnost političnih organizacij, sindikatov, prosvetnih delavcev in vsakogar, ki mu je pri srcu pravilna vzgoja mladine, da išče primerne, privlačne oblike za zaposlitev in razvedrilo mladih ljudi.

Ljudska univerza ima prevažno vzgojno nalogo za mladino in

starejše državljane, zato naj bi tudi v občini Hrpelje razvila svojo dejavnost s pogostejšim prirejanjem poučnih predavanj, spremljanj s filmi ali slikami. Množično izobraževalno delo bo pospešilo odpravo gospodarske pasivnosti, ker bo pomagalo usposobiti delovnega človeka za pravilno pojmovanje samoupravljanja v gospodarskih organizacijah.

To so bila načela, ki jih je konferenca v Hrpeljah sprejela kot temelj bodočega dela občinske prosvete. Novo izvoljeni svet, ki je v glavnem sestavljen iz prosvetnih delavcev, zaposlenih v posameznih večjih centrih občine, bo imel nalogo, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi razgiblje in vsestransko osveži kulturno-prosvetno delo na tem obmejnem področju in dokončno odpravi dosedanje mrtvilo.

J. Z.

Iz naše ljudskoprosvetne dejavnosti

PREGARJE

Vsa mladina v prosvetnem
društvu

Prosvetno društvo v Pregarjah je najbolj delavno društvo v Brkinih. Z delom je začelo pred dvema letoma, in sicer najprej dramska skupina, nato fizikturna, pa pevski zbor itd. Danes je vključeno v društvo več kot 60 aktivnih članov, med katerimi je največ mladine. Pravijo, da v vsem kraju le tri mladinke niso članice prosvetnega društva. Letos je zelo delavna folklorna skupina, v okviru društva pa je tudi gospodinj-ski tečaj, ki ga redno poseča 26 mladink.

Za svoje delo pa potrebuje društvo prostore. Za vsakokratno uporabo dvorane računata kmetijska zadruga zelo visoko najemnino (tudi 10 tisoč dinarjev). Sicer je v Domu kmetijske zadruge privatno stanovanje in skladišče.

Letos namerava društvo razširiti svojo dejavnost še na okoliške kraje, zaenkrat bodo ustanovili prosvetni aktiv v Tatrah. Tako bo dajalo društvo vsemu kraju svoj pečat, saj je že zdaj gibalo vsega družbenega življenja. Poznavalci razmer celo pravijo, da je velika večina mladincev prej raje zahajala v gostilno, zdaj pa preživijo zimsko večero v društvu. Skrbijo tudi za vzgojo vodilnega kadra in zato so poslali na fizikturni tečaj v Koper pet mladincev in v Ljubljano dva, na režiserski seminar pa dva člana.

Zasluga prosvetnega društva je, da je v delu in zabavi združilo ves kraj.

PODGRAD

Pomoč in zanimanje SZDL

Prosvetno društvo je od časa do časa sodelovalo pri kaki proslavi, ni pa bilo sistematičnega dela. S pomočjo SZDL so ustanovili godbo na pihala, ki danes že redno vadi in šteje okrog 30 godbenikov. Prvič bodo nastopili pri prvomajski proslavi. Zaživel je tudi pevski zbor in folklorna sekcija. Vsi pripravljajo nastop v počastitev 40-letnice ustanovitve KPJ. V društvu je vključenih 15 mladincev iz sosednje Račice, razmišljajo pa tudi, kako bi oživili prosvetno delo v Obrovem. Odbor SZDL je razpravljal tudi o delu knjižnice.

Podjetje Plama je nabavilo ozki kinoprojektor, tako da lahko pripravijo vrsto zanimivih predavanj s filmskimi ilustracijami.

Primer Podgrada kaže, kako lepe uspehe lahko dosežemo, če vidijo politične organizacije v prosvetnem delu del svojega programa.

DEKANI

Končno so zopet začeli

V letošnji zimi je končno zaživelo prosvetno društvo v Dekanih. V ja-

Nabratbo

LIKOVNE RAZSTAVE
V LJUBLJANI

V Moderni galeriji razstavlja Tono Zancanaro, grafik, slikar, risar, keramik in litograf iz Padove. Jedro njegove umetnosti predstavljata grafična umetnost in tako razstavlja 8 ciklov (141 listov) grafičnih del.

V Jakopičevem paviljonu razstavlja mlada slovenska slikarja Mire Cetin iz Kopra in Marko Suštaršič, oba iz tako imenovane »skupine 53«. Razstavljata 16 olj iz zadnjih dveh let. Cetin razstavlja krajine, tihožitja in figure, Suštaršič pa pejzaže in interiere.

LETOŠNJE PREZIHOVE
NAGRADE

Kakor vsako leto je mariborska Založba Obzorja tudi letos podelila Prežihove nagrade. Za prozo si delita nagrado avtorja Dominik Smole za roman »Črni dnevi in beli dan« ter Smiljan Rozman za roman »Nekdo«. Nagrado za poezijo je prejel pesnik Ciril Zlobec za zbirko »Ljubezem«

KULTURNO SODELOVANJE
S POLJSKO

V Beogradu so te dni podpisali pogodbo o kulturnem sodelovanju med našo državo in Poljsko. Načrt predvideva obširno razširjeno sodelovanje na vseh področjih javnega, znanstvenega in kulturnega življenja, kakor tudi zamenjavo univerzitetnih profesorjev, znanstvenih delavcev in stipendistov.

LIKOVNI UMETNIKI
SLOVENIJE

Društvo likovnih umetnikov je na svojem letošnjem občnem zboru razpravljalo o raznih stanovskih in umetnostnih vprašanjih. Med drugim so z občnega zbora protestirali proti krčenju likovne vzgoje na naših osnovnih šolah in gimnazijah. Predsednik novouvoljenega upravnega odbora je akad. slikar Nikolaž Omerza.

nuarju je dramska skupina nastopila s štirimi sodobnimi enodejankami. Ob pustovanju so priredili maskarado za odrasle in za mladino. Od kmetijske zadruge je društvo prevzelo v upravo dvorano in prostore ob odru. Razveseljuje je, da dvorano lepo snazijo, žal pa bo trajalo precej časa, da jo vsaj malo opremijo. Zasilno opremo je zdaj posodila šola. Nužno pa bo nabaviti razsvetljavo in zavese. Pri društvu deluje tudi knjižnica, ki ima lepe prostore in klubsko sobo s televizijskim sprejemnikom. Letos bo prosvetno društvo v Dekanih praznovalo 90. obletnico ustanovitve čitalnice v Dekanih. Pri proslavi ob tej priložnosti bodo sodelovala tudi druga društva iz koprške občine.

DVORI NAD IZOLO
Sodelovanje z občinskim
središčem

Prosvetno društvo v Dvorih nad Izolo letošnje zimo dobro dela. Knjižnica redno dobiva knjige v izolski občinski knjižnici, marljiva igralna skupina pa je naštuđirala Golarjevo komedijo »Vdova Rošinka«. S predstavo so mladi igralci gostovali v Sečovljah in v Smarjah, v načrtu pa imajo še nekaj gostovanj. Začeli so že s pripravami na proslavo 40. obletnice KPJ. Pester program, ki ga pripravljajo, bo sestavljen iz revolucionarnih pesmi in enodejank. Pri tem jim pomaga občinski komite mladine iz Izole.

JELŠANE

Uspela predstava komedije

Prosvetno društvo »Sloga« je letos pripravilo komedijo »Trije vaški svetniki«. S pripravami na to predstavu so sicer začeli že lani (režijo in vodstvo je prevzel tov. Jože Hrabar), toda vmes je prišla poletna doba in so komaj v jeseni lahko začeli zopet z delom. Člani društva so namreč večinoma kmetje in delavci, zaposleni na Reki. Dokončno režijo je potem prevzel učitelj Kristijan Zidar. Uspeh je bila premiera s. t. m. Občinstvo je do zadnjega kotička napolnilo dvorano in bilo s predstavo zelo zadovoljno. Zelo si želijo podobnih nastopov, ker so tudi kinopredstave v Jelšanah kaj redke. Društvo se sicer bori z nekaterimi težavami, vendar pa ni več prihodnih dvorana, ker ima upravnik KZ veliko razumevanje za kulturno-prosvetno dejavnost.

Člani prosvetnega društva pripravljajo celovečerni program zabavnih točk pod naslovom »Veseli večeri«. S tem programom, kakor tudi s komedijo »Trije vaški svetniki«, nameravajo gostovati v Ilirski Bistrici in Pivki ter morda tudi v bližnjih krajih sosedne hrvatske republike.

Čitalnica v novi koprski Pionirski knjižnici. Prvi obiskovalci ob otvoritvi v nedeljo, 22. t. m.

IZKUŠNJE IN NASVETI NAŠEGA ZAVODA ZA POSPEŠEVANJE GOSPODINJSTVA

Gospodinjstvo je več kot poklic - to je način življenja

Hiter in velikanski razvoj industrije in tehnike pri nas je obšel pouk o gospodinjstvu. Zato je ta važen člen našega gospodarskega procesa ostal na neplodnih tleh. Vemo pa, da sta proizvodnja in gospodinjstvo v gospodarskem procesu tesno povezana. Proizvodnja proizvaja dobrine za zadovoljitev življenjskih potreb, gospodinjstvo pa te dobrine uporablja za prehrano in obleko ljudi, skratka zato, da se obnovlja delovna sila za proizvodnjo. Zdravstveno stanje in delovna sposobnost ljudi sta v veliki meri odvisni od smotrno urejenih gospodinjstev, ker to vodi k dvigu življenjske ravni.

Zaradi navednih dejstev je gospodinjstvo izobraževanje pri nas danes res nujen problem, ki smo ga začeli reševati zadnja leta. Naš smoter pa ni vzgojiti le žensko mladino v dobre in potrpežljive gospodinje, ki naj bi prevzele nase vso težo dela in skrb v družini, ampak tudi v dobre družbene delavke. Naša socialistična družba terja od žene, da se ne izživlja med štirimi stenami v družinskem krogu, ampak terja svoj delež tudi izven lastnega gospodinjstva, v družbeni dejavnosti, kar daje ženi ekonomsko samostojnost in resnično enakopravnost. To pa zahteva temeljite spremembe v urejanju odnosov pravic in dolžnosti tudi med družinskimi člani.

Prav gotovo takih sprememb ni mogoče doseči v kratkem času, ker je stara miselnost pri nekaterih še močno zasidrana. Zato moramo začeti z vzgojo mladih, duševno še nedozorelih ljudi. Prav zato tudi šolska reforma predvideva sistematično gospodinjstvo šolanje in pouk rodničnih spretnosti za dečke in deklice brez izjeme, kar naj bi mladino pripravljalo na življenje, ji pomagalo oblikovati pravi odnos do dela in sočloveka. Da bo to izobraževanje uspešno in bo res doseglo svoj namen in da bo združeno s praktičnim poukom, bodo morale biti šole opremljene s šolskimi vrtovi, kuhinjami in delavnicami. Potreben pa bo tudi strokovni kader. Čeprav trenutno še nimamo tega na razpolago in tudi ne dovolj sredstev za opremo takih prostorov, imajo dobro voljo in razumevanje za ta pouk številni pedagoški delavci. Kjer je bilo to razumevanje, poteka gospodinjstvo pouk v šolah uspešno in nemoteno. Za izobraževanje pošolske mladine pa so bile ustanovljene kmetijsko-gospodarske šole. V Ravnu nad Sečoveljami n. pr. so pedagoški delavci na lastno iniciativo uvedli ta pouk v obvezno šolo že pred štirimi leti. Šola ima vse potrebne prostore, kjer se otroci sistematično uče gospodinjstva in kmetijstva. Vzgojitelji jih za delo priprav-

ljajo že v osnovni šoli. Po končanem obveznem pouku ta mladina z veseljem in zadovoljstvom prihaja v kmetijsko-gospodarsko šolo, kjer je tudi gospodinjstvo pouk.

Čeprav je danes gospodinjstvo pouk že v mnogih osnovnih šolah, je na tem področju le precej zamujenega. Mnogo mladine je že po vojni zapustilo šole, ne da bi se privadila vsemu delu in dolžnostim, ki jih bo ali pa jih že od nje terja življenje.

Zato pa tudi vse sedanje prizadevanje družbenih organizacij okrajnih zavodov in občinskih centrov za pospeševanje gospodinjstva, da bi čimveč pošolske mladine pritegnili v gospodinjstvo tečaj, v tečaje Rdečega križa in večerne kmetijsko-gospodarske šole. Število takih tečajev in šol narašča iz leta v leto in nam priča o veliki potrebi mladine po tem izobraževanju. Škoda le, da zaradi pomanjkanja strokovnega kadra vsi dosežani tečajji niso bil na zaželeni višini. Ponekod so na tečaje sprejemali udeležence različne starosti, od pubertetnic do žena. Razumljivo je, da se njihovo znanje in želje nikakor

Kakor smo vam že povedali v naših kratkih podpisih pod modnimi slikami, napovedujejo nekoliko daljša krila in normalen pas. Vendar teh napovedi ni videti uresničenih na novih modelih, kot se lahko prepričate na naših slikah. Oba modela spomladanskih oblek imata precej kratko krilo in širok, nekoliko višji pas

niso ujemale in pouk se tako ni obnesel. Tudi predavatelji so se med njimi slabo počutili, ker niso mogli uporabljati pri posredovanju snovi enake metode za pubertetnike in odrasle.

Najboljše oblike izobraževanja pošolske mladine na deželi so kmetijsko-gospodarske šole, prav tako pa so primerni tečajji Rdečega križa posebno v industrijskih središčih, kjer zajamejo moško in žensko mladino od 15 do 18 let starosti. Uspehi gospodinjstva bodo res vidni šele pri mladini, ki je dobila začetne napotke iz gospodinjstva že v obvezni šoli.

Učenci morajo spoznati, da učenje in tečajji niso zato, da bodo pekli sladice in dobro jedli, ampak da je to šola, kjer bodo pripravljali preprosto in zdravo hrano, primerno za vsak dan in za naše ekonomske možnosti. Obenem naj se seznanijo s sodobno stanovansko kulturo, z nego obleke, obutve ter drugih gospodinjstevskih potrebščin, z osebnostjo in mentalno higieno itd. Saj je gospodinjstvo več kot poklic, gospodinjstvo je način življenja. Gre za to, da bo mladina spreminila dosedanje napačno prakso v prehrani in vsem načinu življenja, da bo znala ceniti vrednost svojega dela, časa, moči in blaga.

Oba, fant in dekle, gospodar in gospodinja, naj spoznata vsa dela iz gospodinjstva, naj se v delu med seboj podpirata in dopolnjujeta. Oba člana družine sta enakopravna in enako odgovorna za uspešno in srečno družinsko življenje.

Ta načela pa naj spoznajo tudi starši, da ne bo mladina naletela črna na nerazumevanje pri uvajanju sodobnih metod dela v gospodarstvu in prehrani.

Fani Jereb

Ze nekaj let gledamo v modnih časopisih obleke in jopice ali plašče iz enakega blaga. Tudi dodelne obleke-kostumi imajo enako, nekoliko daljšo jopo. Tak komplet vidite tudi na naši sliki.

Ne tako... ampak tako

Mati: Za kazen boš ostal v sobi in v posteljo moraš, medtem ko se drugi otroci lahko igrajo na dvorišču. Upam, da te bo to izučilo in da boš potem drugič bolj ubogal. Pa še pred drugimi vedno pokažeš, kako si neubogljiv

Zelo nevarno je uporabljati posteljo kot strašilno sredstvo ali kazen, ker bo to rodilo pri otroku odpor in negotovanje. In ko bo normalen čas za spanje, boste imeli z otrokom sitnosti

Teta: Če bi bil to moj otrok, bi moral pri prici v posteljo. Tudi nas so doma tako kaznovali.

Mati: V naši hiši pa ni te navade. Moj sin ima rad svojo posteljo in ne želim, da jo zasovraži.

Nočni zapiski

Bolniška strežnica sem, v porodniški sobi številka tri. Sem neuka in neizkušena začetnica. Življenja ne poznam, zato mi je težko. Tu je trpljenje, jok, vik in krik. Tu so vdani, mirni obrazi, preplašene oči...

Kdo bi vse naštel? Kdo bi vse popisal?!

Vsak hip me kličejo, zdaj sem zdaj tja. Prva bi rada vodo, druga posodo, tretja bi oddala pismo, četrto prevleka tišči, peta ima prenziko vzglavje, šesta...

Se eno so pripeljali. Legla je in na tablico nad njeno posteljo so napisali:

»Ana Koren.«

Ana Koren se je ozrla v tablico in nestrpno zavzdihnila:

»Ojej... jej...«

Ze vidim. Ta bo kričala. Človek se nauči v enem dnevu marsikaj.

In res je kričala.

»Prekleti Jožef...« je ponavljala. »Prekleti... prekleti dedec... ojej... jej... pomagajte, pomagajte... ojej... ljuba mama... ojej... ljuba moja mama... ojej... jej... jej...«

Polnoč je. Ana Koren je rodila krepkega sina. Kopljejo ga, oblačijo v belo srajčko. Na vrat so mu obesili trakec z njegovim imenom.

Ana Koren se smehlja. Srečna je.

»Sestra! Ljuba sestrice!« me kliče. »Bi telefonirali mojemu možičku... Recite, da ga lepo, lepo pozdravljam... da ga skupaj s sinkom pozdravljava...«

Ze sem med vrati in še mi naroča:

»Recite, da je čisto njemu podoban... Izrezan Jožko... Reci-

te... recite, da ima rjave oči, raven nos, okroglo bradico... recite...«

Cakam vezo.

»Ljubljana številka 2-1-3-« v drugo zavrtim telefon. Kličem Jožeta — ne Jožkota Korena in se smejem. Nič več ni Jožef, nič več prekleti. Jožko je, ljubi možiček...

Dobila sem zvezo. Na nasprot-

MARTA GROM

nem koncu žice je nekdo nestrpno zaklical:

»Kako je? Povejte — kako...«

»Vse zdravo! Vse v najlepšem redu!« zagotavljam. In nato zdravam pesmico o nosku, o bradici, o podobnosti sploh.

Spet sem v porodniški sobi. Sele sedaj čutim, da je zrak v sobi zaduščen, težak. Bliža se jutro. Ano Koren so odpeljali. Porodnico ob oknu zvijajo poslednji porodni krči. Gledam jo in težko mi je. Nežen obrazek ima in svetle solze v očeh. Stiska ustnice in trpi molče.

»Sestra, dajte mi vode...« me prosí.

Nekaj težkega leži v meni. Slonim ob njeni postelji in ji božam belo znojno lice. Vsa zaripla in rdeča je v obraz. Trudno niha z glavo. Nemočne roke se ji stiskajo v pest.

Bodrim jo. Šepetaje. Ob vznožju stojita babica in zdravnik.

»Samo še malo potrpljenja...« slišim babičin glas.

Porodnica globoko sope. V očeh ji vstaja groza.

»Rešite ga... rešite... samo njega imam... samo njega...«

drobni NASVETI

MORDA SE NISTE VEDELE...

• da nikoli ne puščamo uteži na tehtnici, kadar je ne uporabljamo. Ščasoma sicer tehtnica ne bo več točna.

• da so polivinilske vrečke vsestransko uporabne. Predvsem lahko hranimo v njih volnene predmete, da jih ne obgrizejo molji. V ta namen vrečke zalepimo s papirnati trakom.

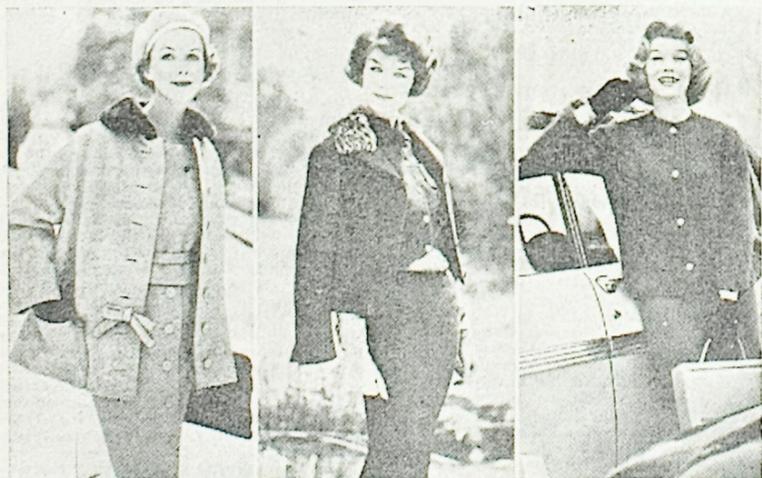
• da lesene predmete lepo očistimo z milnico in drobnim peskom in da postanejo od sode sivkasti.

• da sloj umazanije v vazah in drugih steklenih predmetih lepo očistimo z zdrobljenimi jajčnimi lupinami, ki jim primešamo malo soli in kisa.

OBJAVA

Zavod za pospeševanje gospodinjstva bo organiziral tečaj iz prehrane in gospodinjstva za gospodinjstvene pomočnice.

Interesentke naj se javijo na Zavodu — Goriška ulica 2 (poleg Stanovanjske uprave) dne 2. marca 1950 ob 15. uri, kjer bi se domenili o programu tečaja in določili dneve pouka.

Ob koncu zime in za začetek pomladi so priporočljivi takile zimski kostumi, pravzaprav dvodelne obleke z enako jopico iz debelega blaga. Krzno na ovratnikih lahko pozneje snamete in podaljšate tako kostumu »življenjsko dobo«.

Francè Gerželj ima tudi svojega konjička — šah

Francè Gerželj - petdesetletnik

Kdo ne pozna znanega podpisana — mali ž v oklepaju = (Ž) — pod številnimi prispevki z najrazličnejših področij življenja v koprskem okraju v dnevniku Ljudska pravica? To je znak koprškega dopisnika tega republiškega dnevnika — Francèta Gerželja, ki to soboto, 28. februarja, doživlja svoje srečanje z Abrahamom.

Nihče ne bi živahnemu in drobne- mu, na videz prej dečku kot možu, prisodil pol stoletja življenja. Neumorno je na delu, na lovu za vestmi, za problemi in vprašanji, ki jih v koprskem okraju postavlja življenje na dnevni red, nato zbrano gradivo urejuje, oblikuje in pošilja svojemu listu. Dosegel je, da so postali problemi našega okraja veliko bližji in bolj znani vsej slovenski javnosti. Pomagal je utirati pot našemu novemu pristanišču, prikazoval je gospodarska vprašanja, podpiral je prizadevanja naših ljudi za izboljšanje življenjskih pogojev, za uvajanje naprednega gospodarjenja zlasti v kmetijstvu, pripomogel je k utrjevanju družbenega upravljanja in posegal na vsa področja življenja.

Tudi med novinarji jih ni veliko, ki bi se v razmeroma kratkem času tako zrasli s svojo okolico, kot se je naš Francèk vživel v koprsko razmere. Širok register splošnega in še posebej marksističnega znanja, ki si ga je nabral v šolah in v svoji dolgoletni novinarski praksi, pomaga Gerželju pravilno ocenjevati posamezne probleme. Razen tega odlikuje njegovo pisanje vedra toplina v prikupnem slogu, ki je lasten le redkim izbrancem v novinarskem poklicu. »Košček srca v vsaki pisarji« — kot pravi sam.

V Senožčah pri Divači se je 28. februarja 1909 rodil v kovačevni družini kričar, ki so mu dali ime Francè. Namenili so ga za pastirja in hlapca h konjem, toda vmes je posega usoda. Ponj je prišel oče iz Pragerskega, kjer se je naselil po begu pred fašisti. Francè je šel v šole. Po nekaj burnih letih in pomanjkanju je končal realko in maturiral v Mariboru leta 1929. Univerzo je začel v Ljubljani leta 1929, predsedal l. 1932 v Prago in tam tudi diplomiral na novinarskem oddelku visoke politične šole leta 1935. Nato se je vrnil v Ljubljano, kjer se je zaposlil v novinarskem poklicu, bil vmes leta 1936 pri vojakih v Bilečah, nato pa v Mariboru kot novinar pri Efinosti in nato pri Večerniku. Po nekaj burnih in težavnih letih se je končno ustabil in si ustvaril toplo družinsko gnezdece, ki pa ga je kmalu razdrila fašistična okupacija. Francè je z družinico prbežal pred nacisti v Ljubljano, kjer je bil ves čas aktivno povezan v Osvobodilni fronti.

Po osvoboditvi je šel spet v Maribor, kjer je deloval kot politični aktivist in novinar mariborskega Vestnika in beograjske Borbe. Septembra 1945 se je vrnil v Ljubljano in postal član uredništva Slovenskega poročevalca, nato pa od leta 1951 v Ljudski pravici — najprej kot dopisnik v Trbovljah, od leta 1957 pa v Kopru.

Gerželj se je že za mladih dni priključil naprednim strujam. Med šolanjem je bil član naprednih študentskih organizacij, nato pa je tudi kot novinar vedno zastopal napredna stališča. Vse od leta 1935 je redni član Društva novinarjev Slovenije, večkrat je bil (po vojni) tudi njegov tajnik, opravljal je različne dolžnosti v okviru društva (vodil je novinarsko šolo v Ribnem pri Bledu, bil je upravnik počitniškega doma novinarjev v Kokrji). Tudi zdaj je član upravnega odbora Poverjeništv DNS v Kopru.

Kljub temu, da je Gerželj v svojem bogatem in pestrem življenju užil veliko več slabega kot dobrega, ga še danes ta dan in vedno odlikuje fin humor in neuničljiva vitalnost, razen tega pa tenak posluš za tuje trpljenje in hud odpor proti vsaki krivici. Občutljiva in krhka narava je vendarje v svojem bistvu krepka in odprna. Stanovski tovariši in drugi prijatelji želimo Francètu ob njegovem prazniku, da bi usoda še dolgo in varno vodila njegov življenjski čolnic prek razburkanih valov vsakdanjih težav v mirni pristan pod koncem življenja!

Bilo bi prav . . .

- ... če bi zaostriili kontrolo nad finančnim poslovanjem privatnih gostincev in obrtnikov;
- ... če bi z vso strogostjo kaznovali tiste trgovce in gostilničarje, ki v želji po hitrem zaslužku premalo odtehtajo ali natočijo;
- ... če bi organizirali posvetovanje predstavnikov potrošniških svetov, trgovin, oblastnih organov za blagovni promet in tržnih inšpektoratov, da bi določili osnovne smernice skupnega nastopa proti navajalcem cen in prekupčevalcem;
- ... če bi organi delavskega samoupravljanja v gospodarskih organizacijah češče kot doslej razpravljali o možnosti proizvodnje posameznih oddelkov v kooperaciji, da bi znižali proizvodne stroške;
- ... če bi gospodarske organizacije začele ekonomsko analizo poslovanja podjetja in ugotovile možnosti povečanja produktivnosti dela. Tako bi se temeljito pripravile na izdelavo tarifnih pravilnikov in jih pravočasno predložile v soglasnost občinskim sindikalnim svetom in občinskim ljudskim odborom.

Kooperacija dobiva stvarno vrednost

Pobudnik akcije za kooperacijo med kmetovalci in KZ na Pivškem in Postojnskem je prav gotovo Kmetijsko-gozdarska poslovna zveza. Njeni strokovnjaki v sodelovanju s kmetijskimi združenji in socialistično zvezo prirejajo sestanke in posvetovanja s kmetovalci, na katerih temeljito razpravljajo o načinih kooperacije. Ti sestanki so pokazali, da vlada med kmeti za tak način proizvodnega sodelovanja veliko zanimanje in na področju poslovne zveze Postojna predvsem za kooperacijo v pridelovanju krompirja, v travništvu in živinoreji. Na področju kmet, zadrug Ilirska Bistrica, Prem, Jelšane in Kosana pa se sedaj pripravljajo na obnovo strnjanih sodobnih sadovnjakov.

Če upoštevamo, da je sedaj zajetih v proizvodno sodelovanje že najmanj 400 ha travnikov in da je to pravzaprav šele začetek, la-

hko trdimo, da je akcija zelo dobro uspela. To dokazujejo področja KZ Prestranek, Pivka ter Postojna, saj je bil že dosežen letošnji spomladanski plan. Posebno dobro so se odrezali kmetovalci v Orehu.

Veliko je tudi zanimanje za kooperativno pridelovanje semenkega krompirja. V kratkem bodo začeli sklepati pogodbe, ki jih bo podpisalo po sedanjih podatkih sodeč izredno veliko število kmetovalcev. Zanimanje vlada tudi za proizvodno sodelovanje za pitanje živine in prašičev. Doslej je bilo v živinoreji že sklenjenih 500 pogodb.

Kmetijske zadruge imajo težave predvsem v tem, ker ne prejemajo dovolj nujno potrebnih umetnih gnojil in kmetijskih strojev. Zadruge so v zadnjem času prejele 6 novih traktorjev brez potrebnih priključkov, na katere čakajo že 2 meseca. Vsekakor bo treba takoj odstraniti tako zaviranje pospešene kmetijske proizvodnje, za katero se kmetje zelo zavzemajo. B. Š.

NA POSTOJNSKEM

ZAKLJUČUJEJO S ŠTUDIJEM PROGRAMA ZKJ

Na pobudo politično-ideološke komisije pri občinskem komiteju ZKS v Postojni je bilo pred dnevi posvetovanje članov občinskega predavateljskega aktiva. Udeleženci posvetovanja so razpravljali o dosedanjem poteku sistematičnega študija gradiva s VII. kongresa ZKJ in ugotovili, da je bila nekajmesečna razprava o programu ZKJ v vseh študijskih enotah Pivške kotline, razen nekaj izjem, uspešna in plodna. Udeležilo se je je povprečno 80 odstotkov vseh komunistov. Številnim predavanjem, in to predvsem na vaseh, so prisostvovali tudi drugi prebivalci, člani SZDL.

Predavateljski aktiv je dal pobudo, da bi ob zaključku študija programa ZKJ v vseh študijskih enotah razpravljali še o bistvenih vprašanjih čedalje srditejših napadov vzhodnih komunističnih in delavskih partij na ZKJ in Jugoslavijo.

Mladinska politična šola tudi v Postojni

V ponedeljek popoldne je v Postojni pričela z delom trimesečna mladinska politična šola. Po svečani otvoritvi, ki sta ji prisostvovala tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Slavko Černelič ter sekretar občinskega odbora SZDL Ivan Škrbec, je 36 slušateljem govoril novinar Bogdan Pleša o družbeno-ekonomskih in političnih odnosih v današnjem svetu.

Učni načrt mladinske politične šole obsega vrsto aktualnih predavanj z najrazličnejših področij družbenega dogajanja pri nas in v svetu, razen tega pa bo del pouka na tej šoli posvečen obravnavi osnovnih nalog, ki jih ima danes mladinska organizacija. Slušatelji šole bodo prisostvovali tudi prvemu zasedanju novega občinskega ljudskega odbora v Postojni, obiskali bodo eno izmed večjih podjetij v našem okraju ter se udeležili zasedanja delavskega sveta v obrtnem kovinskem podjetju LjV v Postojni. M. A.

Občni zbor Zveze borcev NOB v Postojni

Minulo nedeljo je bila v Postojni občinska konferenca ZB, ki so se je udeležili delegati iz bivših občin Postojna in Pivka. Poročila

Uspešen start ObSS Izola

V četrtek, 12. t. m., so člani novoizvoljenega plenuma občinskega sindikalnega sveta v Izoli izvolili 11-članski odbor in več komisij za razna področja sindikalnega dela. Nato so osvojili načrt dela na osnovi smernic nedavne občinskega zbora sindikalnega sveta. Med najvažnejšimi nalogami so: tesnejša povezava sindikalnih podružnic z drugimi družbenimi organizacijami v podjetjih in na terenu, nenehno odkrivanje skritih rezerv v proizvodnih procesih; poglobitev naporov za ureditev družbene prehrane, za smotrno gospodarjenje s sredstvi gospodarskih organizacij in za izpopolnitev higiensko-tehnične zaščite pri delu. Dalje se bodo člani občinskega sindikalnega sveta zavzeli za organiziranje raznih sindikalnih športnih tekmovalij, za prirejanje seminarjev in tečajev ter za smotrnejše koriščenje dopustov. L. B.

STUDENA GORA

Ze v prejšnji številki Slovenskega Jadrana smo poročali, kako so se vaščani Studene gore sami lotili gradnje ceste in s tem dali zgled drugim pri reševanju lokalnih komunalnih problemov. Sedaj pa se tudi že resno ukvarjajo s proučitvijo možnosti čim hitrejšega popravila trideset let starega vodnjaka. Nujno potreben je asanacija, da ne bi voda v poletnih mesecih okužila ljudi in živine. Poiskati bodo morali projektanta, ki bi naredil praktičen načrt za preureditev vodnjaka, in zbrati nekaj denarnih sredstev.

Ta delovna prizadevanja vaščanov pa je vzpodbudila tudi prebivalce Velikega brda, ki se tudi radi lotijo najnujnejših ureditvenih del v svoji vasi. S. M.

so poudarila aktivnost te organizacije v preteklem letu, nato pa so delegati sprejeli več smernic za prihodnje delo, ki se bo odvijalo povečini v skrbi za življenje in delo bivših borcev in otrok padlih partizanov ter žrtev fašističnega terorja. Sklenili so tudi bolj poskrbeti za vzdrževanje partizanskih spomenikov in grobov, za zbiranje zgodovinskega materiala in za tesnejše sodelovanje organizacij Zveze borcev z drugimi političnimi organizacijami in društvi. B. Š.

VELIKI DOL

Tudi člani SZDL v Velikem dolu bodo organizirali proslavo 40. obletnice ustanovitve KPJ. Vaški odbor SZDL bo imel aprila svečano sejo posvečeno delu KPJ in ZKJ. Vaščani pa se pripravljajo na popravilo ceste do Kregolišča in vaških poti, kakor tudi na prebeljenje pročelij stanovanjskih in gospodarskih zgradb.

Kaj pravijo drugod . . .

DUBUJANSKI DNEVNIK

ZGODNJA POROKA

Trinajstletne učenke osnovne šole v Pančevu Kate Atanacku pred dnevi ni bilo v šolo. Ko je učitelj vprašal učence, kje je, se je nekaj učenka na ves glas zasmejala in odgovorilo: »Poročila se je!«
Učitelj je bil seveda presenečen, zanimal se je in ugotovil, da so Katinj starši privolili, da se trinajstletna deklica omoži in ji tako zamračili vso prihodnost.

DOLENJSKI LIST

PRVI BRIGADIR

Na občinskem komiteju LMS so nam povedali, da je veliko zanimanje za novo delovno akcijo. Prva odide na delovna mesta v Srbijo že prvega marca. Dan za dnem prihajajo nove prijavnice. Brigado bo sestavljala kmečka mladina. Zanimalo nas je, kdo se je letos v občini Videm-Krško prvi prijavil za delovno akcijo, kdo je letos »prvi brigadir«. To je Justin Sribar iz Sel pri Raki. Lani se ni upal sam prijaviti v brigado. Misli je, da ga zaradi njegovih petnajst let ne bodo sprejeli. Namesto njega je pisal njegov oče in prošil, da bi ga sprejeli: »Grad je socializem. Naj tudi moj sin nekaj prispeva . . .«

Prvega marca bodo mladinci že na novi tras. Med njimi tudi mladi Justin. In letos je moral obljubiti svojemu očetu, da si bo doobira ogledal stroje in seveda — da bo tako priden kot lani.

POMURSKI VESTNIK

OKRAJNI ODBOR SZDL OB PRAZNIKU POMURSKEGA TISKA

K deseti obletnici izhajanja Pomurskega vestnika izrekam kolektivno in vsem sodelavcem iskrene čestitke z željo, da bi bilo njihovo bodoče delo še uspešnejše.

Jan Ros
predsednik OO SZDL

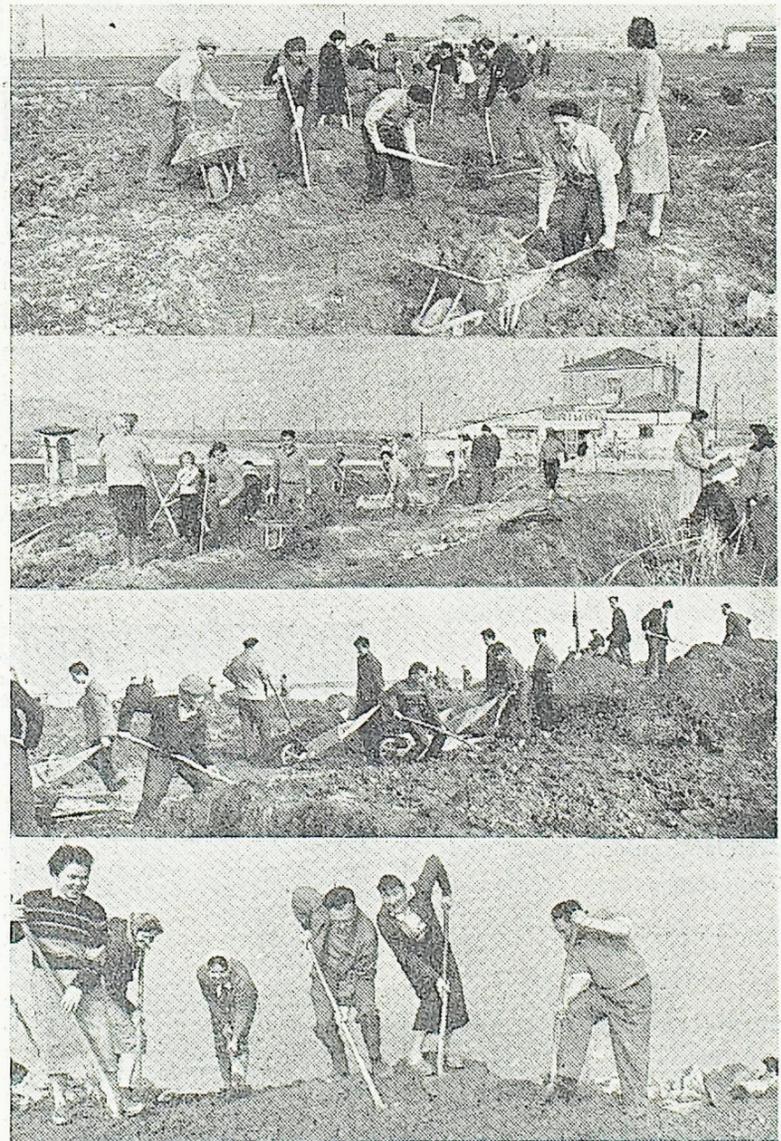
PRIMORSKE NOVICE

NA AVTOMOBILSKO CESTO

Na avtomobilsko cesto Beograd—Skoplje bo konec tega meseca odšlo 120 mladih ljudi iz raznih aktivov »Mladih združnikov« celjskega okraja. To bo prva mladinska delovna brigada, ki bo šla na avtomobilsko cesto. Imenovala se bo »I. celjska MDB Mladi združniki«.

SMUČARJI, POZOR!

Sončno in toplo vreme zadnjih dni je vse prej kot podobno zimi. Kljub temu pa so v Mrzli Dragi, ki je dobre pol ure hoda oddaljena od Lokve, idealni snežni pogoji in je okoli pol metra snega. Prometne zveze so kot običajno — z avtobusom do Lokve — zelo ugodne.

v počasitev ustanovitve 40. obletnice KPJ so začeli Koprčani minulo nedeljo graditi pešpot med Koprmi in Škocjanom, cesto na nasipu od Kopra do Ankarana in tudi podirati zidove, ki kazijo zunanje lice mesta. Prostovoljnega dela se je udeležilo okrog 500 članov sindikalnih podružnic. To delovno akcijo so z manjšo udeležbo kot v nedeljo ponovili tudi v sredo popoldne in jo bodo nadaljevali v nedeljo v Postojni, obiskali bodo eno izmed večjih podjetij v našem okraju ter se udeležili zasedanja delavskega sveta v obrtnem kovinskem podjetju LjV v Postojni. Naša slika kaže nekaj prizorov z nedeljskega prostovoljnega dela za stadionom in na nasipu

Radio KOPER

NEDELJA, 1. marca

8.00 Kmetijska oddaja: »Rajonizacija kultur na Goriškem« — Pogovor med agronomom in Drejo — 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Najraje si zapojemo: »S pesmijo in besedo po Kanalskem« — 9.20 Zabavna glasba — 13.30 »Za našo vas« — 14.30 Sosednji kraji in ljudje — 15.00 Vesti — 15.10 Glasba po željah.

PONEDELJEK, 2. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 14.30 Kmetijski nasveti — 14.30 Sportna oddaja — 14.40 Od melodije do melodije — 15.00 Vesti — Dopisniki poročajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.20 Slovenske narodne.

TOREK, 3. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 14.30 Kmetijska univerza — 13.50 Odlomki iz oper — 14.20 Sola in življenje: »Pionirji za 40-letnico SKOJ« — 14.40 Laha glasba — 15.00 Vesti — 15.20 Z narodno pesmijo in plesom po domovini.

SREDA, 4. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 14.30 Kmetijski nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Okno v svet — 14.45 Filmska glasba — 15.00 Vesti — 15.20 Slovenske narodne.

ČETRTEK, 5. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.40 Melodije na kitari — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci: »Pred mikrofonom je predsednik OLO Koper Albin Dujc«

— 15.00 Vesti — 15.20 Slovenske narodne.

PETEK, 6. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 14.30 Kmetijski nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domače aktualnosti: »Občinski plani za življenjsko raven« — 14.40 Poje Zinka Kunc-Milanov — 15.00 Vesti — 15.05 Ob 40. obletnici ustanovitve KPJ — 15.20 Igra godba JLA.

SOBOTA, 7. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 14.30 Kmetijska univerza — 13.50 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Kulturni obzornik — 14.40 Operetna glasba — 15.00 Vesti — 15.20 Dalmatinske popevke.

Napoved vremena

veljavna od 27. februarja do 6. marca 1959

Kakor smo napovedali, so tople zračne sile zajele dele Evrope in vplivale na povečanje dnevne temperature zraka. Tudi v prihodnjih dneh lahko pričakujemo otoplitev, čeprav bo vreme nestanovitno in se bo večkrat hitro spremenilo. V začetku tedna bodo verjetno z vdorom toplih in vlažnih zračnih tokov nastopile tudi padavine, potem se bo vreme nekoliko ustalilo, vendar pa bo proti koncu tedna verjetno prišlo do depresivnega vdora novih vlažnih zračnih tokov.

Kaže, da bo 27. in 28. februarja vreme spremenljivo in oblačno, 1. marca bodo padavine, 2. in 3. marca bosta megla in slana (temperatura zraka bo med 0 do +15 stopinj Celzija), od 4. do 6. marca pa bodo padavine in temperatura bo nekoliko nižja.

Obvestilo

Komasacijska komisija pri Občinskem ljudskem odboru Koper sklicuje zbor udeležencev komasacije za območja Rižanske ter Badaševiške doline:

1. V Bertokih v petek, 27. 2. 1959, ob 19.30 uri v Zadrudnem domu — za vasi: Bertoki, Sermin, Pobegi in Čežarji.
2. V Dekanih v ponedeljek, dne 2. 3. 1959, ob 19.30 uri v dvorani gostilne Dekani — za vasi: Dekani, Rižana in Škofije II. in III.
3. V Ankaranu v petek, dne 6. 3. 1959, ob 19.30 uri v dvorani bolnišnice — za vasi: Ankaran, Škofije I., Miljski hribi in Valdoltra.
4. V Vanganelu v soboto, dne 7. 3. 1959, ob 19.30 uri v Zadrudnem domu — za vasi: Vanganel, Montinjan, Manžan, Marezige, Babiči in Centursko dolino.
5. V Skocjanu v torek, dne 10. 3. 1959, ob 19.30 uri v dvorani SZ DL — za vasi: Škocjan, Triban, Šalara, Gažon, Smedela, Smarje in Nigrinjan.

PRIJAVA PRENOČIŠČ

Zavod za izobraževanje v delavskem in družbenem upravljanju, Koper, Kombijeva ulica 5, prosi vse prebivalce iz Kopra in Semečele, ki začasno ali stalno razpolagajo s prostimi prenočišči, da jih proti plačilu dajo na razpolago zavodu.

Zavod namreč prireja vse leto, razen v poletni sezoni, razne tečaje in seminarje in čisto potrebuje več prenočišč. Prijave dostavljajte pisмено, osebno ali preko telefona št. 162 z navedbo točnega naslova in števila prenočišč.

Uprava zavoda

za izobraževanje v delavskem in družbenem upravljanju

Koper, Kombijeva ul. 5
telefon 162

Mali oglasi

PRODAM po zelo ugodni ceni hišo in malo posestvo zaradi osamljenosti. Naslov v upravi lista.

VELIKO KUHINJSKO MIZO, skoraj novo, prodam za polovično ceno. Naslov v upravi lista.

CARINSKI USLUŽBENEC išče v Kopru prazno ali opremljeno sobo. Naslov v upravi lista.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, **CIKLOMOTORJI** od 44.000.— dalje ter **VESPE** in **MOTORJE**, nove in rabljene Vam nudi trdka **MARCON**, Trst, ulica Pietà 3. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

Barba Vane pravi...

Vnaprej so me opozorili, naj bom danes nekoliko bolj kratak, ker je nekaterim kolegom zmanjkalo prostora, zato se me tokrat nič ne bojte, ali vsaj malo manj, kot po navadi. Razen tega se mi zdi, da mi je nekam opešal spomin, saj se ne morem niti spomniti, kakšno je bilo vreme zadnje nedeljo pri nas v Kopru. Nekam se mi že zdi, da je sijalo sonce, vendar pa me je zmešala ponedeljkova ljubljanska Pravica, ki je na drugi strani objavila, da je v nedeljo padlo v Kopru 12 mm dežja! Še bi morda ne bil verjel, pa je to še isti dan potrdil tudi njen popoldanski sorodnik Dnevnik s kaj kategorično trditvijo. Pomagajte mi, ljubi moji, da razčistim to vprašanje, ker se mi bo sicer zmešalo v glavi: je v nedeljo v Kopru deževalo ali je sijalo sonce? Koprski Pravičnik je sicer pravil zanesljivi Ljubljancem, da pri njem sije sonce skozi okno, pa mu menda niso verjeli in so zdaj še mene skoraj prepričali, da je deževalo. In menda vendar ni?

V torek sem bil na obmejnem

Vabilo

na

OBČNI ZBOR

Kluba pomorščakov LR Slovenije podružnica Koper,

ki bo v četrtek, 12. marca 1959, ob 16.30 v sejni dvorani ObLO Koper na Titovem trgu s temle

dnevnim redom:

1. Izvolitev organov obč. zbora.
2. Poročila upravnega in nadzornega odbora.
3. Razprava o poročilih.
4. Volitve.
5. Sklepi in razno.

Vsi prijatelji morja in pomorstva vljudno vabljeni, za člane pa je udeležba dolžnost.

Sporočamo žalostno vest, da je preminul naš dragi oče

IVAN MARUŠIČ

posestnik v Hraščah pri Postojni

Pogreb pokojnika je bil v torek, dne 24. februarja 1959.

Hrašče, Senožeče, Trst, 24. februarja 1959.

Hčerki Vera por. Može, Anita por. Abrami ter sin Bruno z družinami in ostalo sorodstvo

Razpisna komisija pri Okrajnem sodišču v Postojni razpisuje delovno mesto

PRISTAVA PRIPRAVNIKA-CE

Pogoji: dovršena gimnazija z maturo.

Plača po zakonu o javnih uslužbencih. Prošnje, kolokovane s 30 din, in življenjepisom ter spričevalom o šolski izobrazbi vložite najkasneje v 15 dneh po objavi pri Okrajnem sodišču v Postojni.

OSEBNI AVTO

znamke »Bianchi«, 5-sedežni,

v dobrem stanju prodamo. Cena 150.000 din. Ogleđ vsak dan od 6. do 14. ure. Gradbeno podjetje

»GRADBENIK« Izola, telefon 42-38.

RAZPIS

Komisija za razpis mest direktorjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri Občinskem ljudskem odboru Piran razpisuje na podlagi 21. člena Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov mesto

UPRAVNIKA

novoustanovljenega trgovskega podjetja »KOLONIALE« v Piranu (prej Delavske zadruge) z večletno prakso na vodilnem mestu trgovske stroke

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe v roku 1 meseca.

Kolkovane prošnje z navedbo strokovnosti in let službovanja v kolonialno trgovski stroki je poslati Občinskemu ljudskemu odboru Piran.

Rok prijave je do 15. marca 1959.

RAZPIS

Komisija za razpis delovnih mest pri upravi zavoda Postojnske jame v Postojni razpisuje delovna mesta

ŠTIRIH JAMSKIH VODNIKOV PRI POSTOJNSKI JAMI
ENEGA JAMSKEGA VODNIKA PRI PIVKI JAMI

Pogoji:

1. odslužen vojaški rok
2. znanje vsaj enega jezika (v govoru)

Plača po uredbi o plačah tehničnega osebja in pomožnih uslužbencev — Nastop službe 1. aprila ali 1. maja 1959

Rok za dostavo pravilno kolkovanih vlog z življenjepisom poteeče 15. marca 1959

Prošnje pošljite na naslov: Uprava Postojnske jame, Postojna

SPREJMEMO RAZNAŠALCE za dostavo vstekleničenega mleka na dom, in sicer za strnjena naselja: **KOPER, IZOLA in PIRAN**

Interesenti naj se za podrobna navodila zglasijo na upravi podjetja v Dekanih ali v poslovalnicah mleka

Upravni odbor Trgovskega podjetja »Jestvina« Koper razpisuje delovno mesto

šefa računovodstva

Pogoji: ekonomska srednja šola ali njej sorodna šola in petletna praksa

Plača po tarifnem pravilniku podjetja — Nastop službe takoj ali po dogovoru — Ponudbe z življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite upravi podjetja »Jestvina« Koper do 15. marca 1959

bila prijazno povabilo, naj jim prideva pomagat iskat izgubljeno opremo za otroški vrtec. Bojda je raztresena po vsej vasi. Na žalost se prošnji ne moreva odzvati, ker ne premoreva tako velikega magnet, da bi lahko potegnil celo izgubljeni štedilnik iz skritega zavetja. Bodo morale s tem že same Pivčanke opraviti.

V Knežaku pri Pivki imajo svojo zabavo s kinom. Njegova publika je namreč tako disciplinirana, da redno moti predstavo z razbijanjem z vrati, glasnimi komentarji in žvižganjem — čisto po ameriško, kot na Divjem zahodu. Upam le, da se to obnašanje ne bo razpaslo naprej čez ožje knežške meje.

Vidite, pa smo za silo obrisali mizo za ta teden. To pa še ne pomeni, da sem svojo malho povsem izpraznil. Že zdaj vam lahko zaupam, da se bomo prihodnjič med drugim pomenili tudi o prijaznih ženitnih ponudbah, ki so prišle na moj naslov za karnadske prijatelje. Škoda le, da so brez naslova in podpisane samo z osebnim opisom. Do tedaj lepo pozdravljeni!

Iz Pivke sva skupaj z Juco do-

Vaš Vane

LETNI OBČNI ZBOR KOPRSKEGA ŠAHOVSKEGA KLUBA

Simultanke v počastitev 40-letnice ustanovitve KPJ

V ponedeljek zvečer se je na rednem letnem občnem zboru zbralo precejšnje število članov in simpatizerjev koprškega šahovskega kluba. Iz poročil članov upravnega odbora je bilo razvidno, da je lani društvo doseglo vrsto tekmovalnih uspehov. Med drugim so osvojili okrajno moštveno prvenstvo, na portoroškem festivalu pa prvo mesto v svoji podskupini. Osrednji dogodek je bil tudi letos klubski turnir, ki je združil najmočnejše igralce mesta in je pravzaprav nekakšno neuradno prvenstvo Koprja. Glede na kvaliteto partij in borbenost igralcev je bil to vsekakor najuspešnejša klubska prireditel v zadnjih letih. Pred turnirjem so odigrali dva kvalifikacijska turnirja. Na prvem so zmagali Vilfan, Renko in Žekar, na drugem pa Sfiligoj (100%).

Čeprav je bilo društvo glede tekmovalnih uspehov zelo malo za razvoj množičnosti in za izboljšanje kvalitete igralcev. Tu so omenili zlasti premajhno pomoč kluba delavski in šolski mladini ter neaktivnost glede razširitev kluba z novimi člani. Odborniki so tudi ugotovili, da se kvaliteta igralcev ni dosti izboljšala, čeprav so napravili poskus s tem turnirjem.

Rokometaši na Goriškem se pripravljajo

Letošnja izredno mila zima je omogočila rokometšem na Goriškem, da so že začeli s treningi tekami. Prvo letošnje prijateljsko tekmo sta v nedeljo odigrali moštvi RK Ajdovščina in TVD Partizan Dobravljje. Zmagali so prepričljivo Ajdovci z rezultatom 17:8 (6:4). Moštvo Dobravljje je zelo mlado, vendar pa je pokazalo lepo in uspešno igranje posebno v prvem polčasu.

V nedeljo je bil tudi manjši propagandni turnir, na katerem so igrali prvak podzveze RK Ajdovščina, TVD Partizan Dobravljje in TVD Partizan Vipava. RK

Teoretično delo bi moralo biti stalno in sistematično.

Vse te težave pa seveda ne izvirajo le iz premajhne aktivnosti odbornikov, marveč tudi iz objektivnih vzrokov. Društvo namreč nima svojih prostorov in gostuje zdaj tu zdaj tam. Zato je bilo seveda težko organizirati stalne šahovske večere in uvesti dežurno službo za izposojanje literature in garnitur. Razen tega je društvo v velikih finančnih težavah, saj lani ni dobilo nobene podpore od občine ali od organizacij.

Novemu odboru so naložili kot glavno nalogo organizirati prostore in stalne šahovske večere. Kaže, da bo kavarna Loža dvakrat tedensko odstopila svoje prostore šahistom, ki bodo organizirali brzoturnirje, teoretična predavanja in manjše lokalne dvoboje. Na te šahovske večere bodo povabili ne samo člane društva, ampak tudi simpatizerje in delavsko mladino. Društvo bo letos pomagalo pri ustanavljanju šahovskih krožkov na šolah in v internatih. Posamezni člani društva bodo zadolženi za posamezne krožke, kjer bodo s kratkimi predavanji in simultankami pomagali mladini.

Člani društva so z velikim odobravanjem sprejeli predlog, naj

v počastitev 40-letnice ustanovitve KPJ vsi močnejši šahisti mesta odigrajo simultanke v delovnih kolektivih tovarn, podjetij in ustanov ter po šolah.

Ob koncu so izvolili nov upravni odbor, v katerem so: Kolnik, Klajnsček, Verk, Vilfan, Žekar, Jevnikar, Gerželj, Ela Samec, Jeruc in Omladič.

Dva tisoč fizikulturnikov v zaprašeni dvorani

Zdi se, da je bil ponedeljkov letni občni zbor postojnskega telesno-vzgojnega društva Partizan v marsičem odraz, dejali bi, ogledalo razmer, ki vladajo trenutno v stanju telesne kulture v Postojni sami in na pivškem podeželju še posebej.

Sikromna udeležba društvenega članstva, pogrešanje predstavnikov oblasti, političnih organizacij, ostalih društev ter staršev telovadnice mladine — vse to daje slutiti, da se naš odnos do nudnosti, oziroma družbene potrebe širjenja telesne kulture med naše ljudi kaj počasi, pravzaprav prepočasno prebujajo in formirajo, kar očito zavira skladni razvoj telesne vzgoje in športa sicer nagljam političnim, gospodarskim in kulturnim razvojem Pivške kotline v zadnjem desetletju.

Takoj na začetku je treba naglasiti, da se je postojnski Partizan vse od svoje ustanovitve do danes trdo, vendar uspešno prebijal skozi vrsto težav notranjega in zunanjega značaja, pri čemer mu gre brez oklevanja pripisati pionirsko vlogo, ki jo je bil odigral v propagiranju množičnosti in vsebinsko novih odnosov v telesni vzgoji na Postojnskem.

Tudi delo preteklega leta, ki ga je na občnem zboru podrobno analiziral društveni predsednik Ivan Škrbec, je bilo vsekoli usmerjeno k istim stremiljenjem. Društvo trenutno vključuje 394 aktivnih članov, ki so v nerezultatnih pogojih dela dosegli solidne, ponekod kar se da spodbudne uspehe, ki jih je sproti registriral tudi naš list. Zato bodi nadaljevanje poročila posvečeno le obravnavi poglavitnejših vprašanj iz kopice problemov, ki neprestano zavirajo intenzivnejše ter vsebinsko še bolj poglobljeno telesno-vzgojno delo z mladino v najmočnejšem društvu v postojnski občini.

Hote bomo postavili v ospredje obravnave vprašanje množičnosti v naši telesni vzgoji, ker sodimo, da se telesno-vzgojni in športni delavci na Postojnskem, vključujoč sem tudi celotno vodstvo postojnskega Partizana, ko razpravljajo o tem vprašanju, že kar preveč zglobljajo v nekem začaranem krogu, iz katerega prenekatikrat ne najdejo prave poti. Postalo je kar sodobno reči, da je za razvoj množičnosti v telesni kulturi na Postojnskem nemogoče kaj več storiti, dokler ne bodo rešeni peči problemi sistematičnega financiranja telesne vzgoje in športa in dokler ne bodo zgrajeni novi športni objekti.

Takšna misel se je v našem poročilu tudi tokrat na občnem zboru postojnskega Partizana.

Neumestno in predvsem neobjektivno bi bilo, zanikati in kakorkoli zapostavljati te probleme, ki posredno ali neposredno dejansko kočijo hitrejše reševanje vprašanja množičnosti v naši telesni kulturi. Vendar pa se zdi, — in beogradski kongres ni teh misli zgolj deklarativno naglašal! — da je v danih okoliščinah, ki predvsem v materialnem oziru niso nič kaj rožnate, tem bolj aktualno vprašanje nenehnega iskanka novih oblik in metod dela za propagiranje množičnosti. Gre torej za širino in novo vsebino telesne

V pripravah za spomladansko prvenstvo sezono so primorske enajstorice spet odigrale nekaj prijateljskih tekem. Nova Gorica si je pripela novo lovoriko z zmago nad kranjskim Triglavom (4:0).

Piransko Sidro je imelo v gosteh Pulo in zmagalo s 3:2, ajdovsko Primorje je na svojem igrišču izgubilo s kranjsko Planiko (1:3).

Najslabši nogomet smo gledali

v Koprju, kjer je domače moštvo s težavo premagalo člana reške podzveze Opatijo s 3:1. Domačini so bili sicer tehnično boljši in bi lahko visoko zmagali, če bi ne bilo neborbenih zameznikov, ki so s svojo počasnostjo razbili vse akcije.

Prihodno nedeljo se obeta zanimiv dogodek, ko se bosta pomerila v Izoli domače moštvo in Koper.

čilo v široko zasnovana proslavljanja 40-letnice KPJ in SKOJ. V počastitev te pomembne zgodovinske obletnice bo društvo priredilo tudi več samostojnih prireditev.

Podpredsednik Okrajne zveze TVD Partizan Koper Boris Jurca, ki je tudi sodeloval v razpravi na občnem zboru, je med drugim naglasil, da je ena poglavitnejših nalog postojnskega Partizana, ki se je s plodnim preteklim delom povzel na vodilno mesto v širjenju telesne kulture na Postojnskem, tudi vnaprejšnje zavestno in s polno mero odgovornosti skrbeti za smeri, ki jih bo to področje društvenega življenja ubiralo v bodoče.

Andrej Miklavčič

Tone Seliškar zbira gradivo o jamski akciji

Pisatelj Tone Seliškar je pred kratkim več dni zbiral v Postojni gradivo o znani partizanski akciji, ki je bila leta 1943, ko so partizani zažgali v Postojnski jami 20 vagonov bencina nemške vojske. Pisatelj Seliškar namerava namreč napisati o tem dogodku zanimivo delo, ki bo verjetno takoj ob izidu v slovenščini prevedeno še v nekatere tuje jezike.

Pisatelj se je ob priložnosti dalj časa razgovorjal z dvema še živima udeležencema te akcije, to je z bivšim partizanskim komandirjem Srečkom Tušarjem in Rudijem Bašljem, kakor tudi s takratnimi terenci OF, ki so partizanom pomagali pri organizaciji požiga bencina, med drugim tudi s tedanjim funkcionarjem OF Viktorjem Hajno.

Letni obračuni dela komunistov

Te dni bodo v vsej postojnski občini letne konference osnovnih organizacij Zveze komunistov. Predmet razprave na njih so predvsem kritične ocene dosedanjega dela in uveljavljanja komunistov v našem političnem in družbeno-ekonomskem življenju. Na konferencah komunisti sestavljajo tudi načrte za bodoče delo, volijo nove sekretariate osnovnih organizacij ter delegate za občinsko konferenco Zveze komunistov.

Bolj kot kdajkoli doslej razpravljajo na konferencah tudi o prejemanju novih članov v ZKJ. Komunisti naglašajo, da so osnovne organizacije storile v preteklem letu v tem pogledu viden korak naprej, da pa bo potrebno tudi v prihodnje skrbeti za pomlajevanje vrst Zveze komunistov v postojnski občini.

VRHOVLJE

Predstavniki krajevnih organizacij v Vrhovljah so s člani krajevnega odbora sestavili načrt proslavljanja jubilejnega leta KPJ. Aprila bodo na razširjeni svečani seji govorili o razvoju in delu KPJ in o delavskem gibanju na Primorskem. V kratkem bo krajevni odbor napravil načrt izvedbe nekaterih komunalnih del, predvsem načrt ureditve krajevnih poti. Mladinska organizacija bo maja pripravila kulturno prireditev, žene bodo proslavile 8. marec. Zveza borcev bo uredila okolico spomenika padlim borcem, Kmetijska zadruga pa bo priredila vsaj eno strokovno predavanje in se zavzela za uspešno čiščenje ter škropljenje sadnega drevja.

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo Slovenskega Primorja!

OBVESTILO

UREDNIŠTVO IN UPRAVA »SLOVENSKEGA JADRANA« STA SE PRESELILA V CANKARJEVO UL. 1 (POLEG POŠTE).

NAMIZNI TENIS

Najboljši Koprčani - tudi na mladinskem in pionirskem prvenstvu

Preteklo nedeljo je bilo v Ilirski Bistrici namizno-teniško prvenstvo Primorske za mladince in pionirje. Nastopilo je 32 igralcev iz Koprja, Ilirke Bistrice, Nove Gorice, Idrije, Postojne, Sežane in Pirana.

Kakor je bilo pričakovati, so

večino prvih mest pobrali Koprčani. V Koprju je ta šport namreč najbolj sistematično organiziran, hkrati pa imajo igralci tudi odlično strokovno vodstvo.

V finalu so mladinci Koprja premagali Novo Gorico s 5:0, medtem ko so imeli pred tem precej

opravka z Idrijo. Idrijčan Mažgon je namreč presenetljivo premagal Kumerja in Masterla ter se je ta dvoboj končal z rezultatom 5:2 za Koper.

V finalu posameznikov so se srečali štirje Koprčani. Zmagal je Ljubo Kumer, ki je vse svoje nasprotnike premagal z 2:0. Na naslednja mesta so se uvrstili Korošec, Mahne in Masterl.

Med pionirji je zasedel prvo mesto Koprčan Toni, ki je v finalu premagal odličnega Lužnika iz Nove Gorice z 2:1. Koprčani so prav tako osvojili ekipno pionirsko prvenstvo z zmago 5:0 nad Ilirsko Bistrico.

Do presenečenja je prišlo v igri mladinskih dvojic, kjer sta Kovrečič in Jež nepričakovano premagala favorita Mastrla in Korošca z 2:1. V finalu je zmagala dvojica Toni-Mahne.

Prvenstvo je pokazalo, da se namizni tenis naglo širi med primorsko mladino, vzporedno s tem pa raste tudi kvaliteta. Ljubitelji namiznega tenisa na Primorskem z zanimanjem pričakujejo rezultate iz Raven, kjer bosta na polfinalnem ekipnem prvenstvu Slovenije zastopala Primorsko Koper in Nova Gorica.

Sežanska podjetja za jubilejno leto

Podjetja ne zaostajajo. Med številnimi programi za proslavo 40. obletnice ustanovitve KPJ, ki kar dežujejo na občinski komite ZKS Sežana, so posebno zanimivi programi osnovnih organizacij Zveze komunistov v nekaterih podjetjih. Da bi utrdili delavsko upravljanje, se morajo zlasti komunisti seznanjati z gospodarskimi predpisi in njihova stalna naloga je proučevanje programa in zgodovine ZKJ. Posebno torišče dela komunistov pa je razen v osnovni organizaciji še v sindikalni in mladinski organizaciji.

V Mlekarni v Sežani bodo imeli dvakrat na mesec predavanja o zgodovini in programu ZKJ, v vrste komunistov bodo sprejeli še nove člane in dostojno proslavili 12-letnico ustanovitve podjetja.

ZIVAHNO DELO KLUBA POMORSČAKOV

V sredo, 18. t. m. je Klub pomorščakov v Koprju priredil prvo izmed ciklusa predavanj, na katerih naj se širša javnost seznanja z morjem in pomorstvom. Prvo predavanje, ki mu je prisostvovalo zlasti veliko mladih ljudi, je imel svetnik za pomorstvo pri OLO Koper Franc Potočnik. Predavatelj je v zgoščeni obliki prikazal razvoj in pomen naše trgovske mornarice.

Po predavanju so predvajali filmske novice z obiska predsednika Tita na Cejlonu, dokumentarni film o pomoči v gospodinjstvu ter barvni kulturni film »Mrtvaški ples«, ki obravnava znamenite freske v Hrastovljah pri Koprju.

Klub pomorščakov v Koprju bo imel svoj redni letni občni zbor 12. marca. Na njem bodo člani sprejeli obsežen delovni program in se pogovorili o ustanovitvi mladinske, oceanografske, biološke in terminološke sekcije.

Pucova simultanka

Preteklo nedeljo je v Postojni odigral mednarodni šahovski mojster Stojan Puc simultanko s petnajstimi najboljšimi šahisti postojnske garnizije JLA. Mojster Puc je dobil 14 partij, 4 pa je remiziral.

Balinarski klub v Postojni

Po dolgem oklevanju so minuli teden ustanovili v Postojni Balinarski klub »Javornik«. Predsednik novega kluba Miro Markovič je ob tej priložnosti med drugimi dejal, da je sedaj v Postojni več kot 60 aktivnih balinarjev, ki si bodo s prostovoljnim delom uredili igrišče na vrtu hotela Javornik. Izbrana klubova ekipa se bo prvič predstavila javnosti 1. maja na prvem propagandnem medklubskem balinarskem nastopu, ki bo v Postojni.

M. A.

Okno v svet ZANIMIVOSTI OD VSEPOVSOD

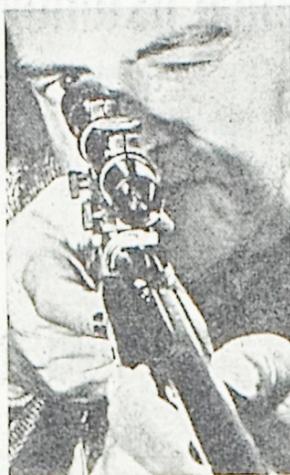
V bavarskih Alpah v Nemčiji je navada, da planinci vsako leto priredijo na ledu posebno tekmovanje — v pokanju z bičem. Tekmovanje organizirajo v okviru pustnih prireditev. Ob zvokih in po taktu spremljajoče jih godbe tekmovalci preizkušajo svoje sposobnosti v pokanju. Gornja fotografija kaže takšno prireditev v kraju Rupertigau na Bavarskem. Med seboj tekmujejo posamezne ekipe in zmaga tista, ki ob zvokih godbe uspe z njo najbolj vskladiti pokanje. Zmagovalci si pridobijo pravico, da do prihodnjega pusta lahko okrasijo svoje biče z rdečimi trakovi

NOV GRADBENI MATERIAL

V osrednjem lesnem skladišču ostravsko-karvinskega revirja v Sleziji Ostravi, CSR, ki oskrbuje vsa okna v okolici Ostrave z rudniškim lesom, so v ta namen pričeli izdelovati pilote, kole, stebre, deske in pod. potrebščine te vrste iz zaganja in cementa. Zaganje, ki ga v skladišču ne primanjkuje in ki so ga doslej odlagali na kup, zmešajo s cementom in klorovim apnom ter stiskajo v poljubne oblike. Izdelki niso le lahki in ceneni, predvsem so dobri izolatorji toplote. Prve izdelke so uporabili pri gradnji dveh vil, zdaj pa pripravljajo serijsko izdelavo.

VIŠEK USTVARJALNOSTI

Je pri kemikih med 30. in 34. letom. To je dognal neki ameriški raziskovalec, ki je preiskal življenjski potek 2500 velikih kemikov.

Na zadnjem svetovnem tekmovanju v streljanju v Moskvi je uspel Rus Samburkin realizirati 1148 od možnih 1200 točk. Na sliki ga vidimo pri streljanju s precizno malokalibrsko puško 22 Long Rifle, s katero je uspel iz vseh treh položajev ustreliti več kot tri četrtine vseh krogel prav v sredo tarče premera 12 mm na razdaljo 50 metrov. To je nov svetovni rekord, ki ga bo zelo težko prekositi.

Adamičevi prihranki niso izgubljeni

Znani ameriški pisatelj slovenskega porekla LOUIS ADAMIČ, ki je v svojih številnih spisih — pisal je v angleščini — svojo rojstno deželo zanimivo približal Američanom in naše tamkajšnje izseljence in naše razkopavanje in obnavljanje ruševin naletel na šop bankovcev in jih izročil oblasti. Po enoletnem raziskovanju so oblasti nedavno ugotovile, da je bil denar last prejšnjega lastnika farme, pokojnega Louisa Adamiča, zato so najdenih dvanajst tisoč dolarjev izročili njegovi vdovi Stelli.

državi New Jersey, ZDA. Od tedaj bo konec poletja minilo že osem let. Farmo z deloma pogorelim poslopjem je nato kupil neki dr. Jovel, ki je ob razkopavanju in obnavljanju ruševin naletel na šop bankovcev in jih izročil oblasti. Po enoletnem raziskovanju so oblasti nedavno ugotovile, da je bil denar last prejšnjega lastnika farme, pokojnega Louisa Adamiča, zato so najdenih dvanajst tisoč dolarjev izročili njegovi vdovi Stelli.

V Narodnem parku v Washingtonu so priklicali s posebnim postopkom v življenje 50.000 let staro lotosovo seme, ki ga je našel neki arheolog v Mandžuriji.

— No, mi zdaj verjamete, da pride vsako jutro odpret takale?

Kdo se sme opiti?

Azteki, praprebivalci sedanje Mehike v Srednji Ameriki, so bili narod z visoko razvito kulturo. Tudi sedanji svet bi se od njih lahko še mnogo naučil. Pri Aztekih je med drugim obstajal tudi zakon, ki je določal, kdo izmed državljanov se sploh sme opiti. To je bilo dovoljeno le nad sedemdeset let starim ljudem, ki so mimo visokih let imeli otroke in vnuke. Ti so se lahko napili, če jih je bilo volja, agavinoga soka, ki je tudi danes med Mehikanci najbolj

priljubljena pijača. Pravijo ji pulque. Zanimivo je, da daje agava svoj sladki sok le enkrat v življenju. Tedaj pa skozi pet mesecev zaporedoma. Nazivajo ta sladki sok Agua Miel. Zbirajo ga v mehove. Toplo je v Mehiki in sok kaj hitro zavre ter postane pulque. Stirundvajset ur potem ko je sok zavrel, se mora pulque piti. Tedaj je najboljše. Je pa to zelo močna opojna pijača. Človek, ki se ga je napil, postane zelo bojevit in pretepaški.

Deklica na gornji sliki je vietnamska domačinka Tran Hi Nem, ki se ji je čudežno posrečilo pobegniti svojim mučiteljem v domačem kraju v Južnem Vietnamu. Vsa podpluta in izmučena je pribežala v Hanoi. Njen greh: leta 1955 je predala v imenu vseh prizadetih domačinov svojega kraja in vsega osrednjega Vietnama petico Mednarodni komisiji OZN za Vietnam, v kateri so prebivalci zahtevali svobodne volitve in združitve dežele.

186 Predstavljamo vam najstarejše ljudi na zemlji. Od leve proti desni si sledijo: Sayyed Ali, rojen v Ispaniji, naj bi bil najstarejši človek na svetu. Pije le vodo, kadi ne, nemara mu tudi za ženske ni več mar. Lani si je še zlomil roko in spet ozdra-

169 vel. Bil je dvakrat oženjen in ima 19 otrok in 109 vnukov. Star je 186 let. Naslednji je 169-letni Javier Pereira, kolumbijski Indijanec. Kadi in pije tequila (južnoameriško žganje) z največjo ravnodušnostjo in brez vsake škode. Pred dve-

154 predsedniku ZDA Eisenhowerju in se je tedaj prvič peljal z letalom. Tretja je Rusinja Ljuba Valentinovna Pujak iz Černigova v Ukrajini, rojena leta 1805. Njena starost je povsem dokumentirana. Sledi 122-letni Boris Nikolajevič Kerjadin iz Moskve. Pomaga

122 mu 80-letni sin ter cela vrsta vnukov štirih generacij. Mož še dobro pomni krimsko vojno. Predzadnji je 116-letni Walter Williams in starejši izmed dveh še živčih udeležencev ameriške državljanske vojne. Tudi njegova starost je dokumentirana. Zadnji na desni

116 pa je črnc Patsy Evans, najstarejši svojega rodu na svetu. Rodil se je kot suženj v Georgiji ter je bil osvobojen, ko je imel tri-
deset let. Nikoli ni bil resno bolan, oženil pa se je trikrat. Ima 89 vnukov, izmed katerih je 71 že prešlo 60 let starosti.

Jack London: SMOKE BELLEW 37

Ko je napočil dan, je Dimač zapazil pred seboj sani in ni še preteklo pol ure, ko se je njegov vodilni pes že zaganjal vanje. Dimač moža ni spoznal, dokler se ni obrnil in pozdravil. Bil je Arizona Bill. Baron Schroeder ga je bil torej prehitel. Pot je bila ozka, in Dimač je moral zato cele pol ure voziti za njim. Končno sta dospela do jezua, za katerim se je širila gladka ledena površina, kjer je bilo več prepričnih postaj in je bil sneg daleč okoli steptan. Dimač je pokleknil na saneh, zavihtel bič in začel psom prigovarjati. Kmalu je bil vstric z Arizona Billom, potem pa ga je začel prehitovati. Bill pa je le polagoma zaostajal. Ko pa se je pokazala poslednja preprična postaja, je zaostal že cele pol milje. Daleč spredaj je bilo videti Velikega Olafa in pl. Schroederja, ki sta vozila drug za drugim. Zopet se je Dimač dvignil na kolena in spodbujal svoje utrujene pse k taki hitrosti, kakor more edinole človek, ki je rojen pasji priganjač. Kmalu se je približal Schroederju in v tem redu so vse tri sani drvele na gladino pod ledenim jezom, kjer je čakalo mnogo ljudi in psov. Do Dawsona je bilo le še petnajst milj. Pl. Schroeder s svojimi desetmiljskimi prepričnimi postajami je bil premenjal pse pet milj prej in je imel še pet milj poti do prihodne postaje. Zato se ni ustavil, temveč priganjal svoje pse v polnem diru naprej. Veliki Olaf in Dimač sta prepregla z bliskovito naglico in njuni sveži vpregi sta kmalu dotekli, kar je bilo zamujenega. Veliki Olaf, ki mu je za petami sledil Dimač, je prehitel pl. Schroederja in zapeljal v ozko gaz, ki se je tam pričnela.

»Še zmeraj dobro, a ne predobro,« se je Dimač spomnil Spencerjevih besed. Pl. Schroederja, ki je zaostajal, se zdaj ni več bal, toda pred njim je bil še vedno najboljši priganjač psov v deželi. Prehiteti njega, se mu je zdelo domala nemogoče. Zopet in zopet je pognal svojo vprego tik od njegovih sani, ampak Veliki Olaf je prav tako vselej spodbudil svoje živali, ki so s povečano naglico zdirjale naprej, in Dimačeva vprega je znova zaostala. Tekma seveda tako dolgo ni izgubljena, dokler ne dobi eden ali drugi, in Dimač se je zadovoljil s to mislijo ter se držal Olafa kot klop. »Petnajst milj, to je dolga pot in med tem časom se lahko marsikaj pripeti,« si je mislil. In res, tri milje pred Dawsonom se je nekaj pripetilo. Kako se je Dimač začudil, ko se je Veliki Olaf dvignil in s kletvijo in bičem poskušal iztisniti iz svojih živali poslednjo mrvice ognja. To sredstvo bi bil smel uporabiti šele poslednjih nekaj sto korakov, ne pa zdaj, ko je bilo treba predirjati še tri milje dolgo pot. Dimač je dobro vedel, da tak pogon pse ubija, pa si vendar ni mogel kaj, da ne bi posnema svojega prednika. Njegova lastna vprega je bila izborna. Nobena druga na Yukonu ni bila tako utrjena in tako dobrega duha. Razen tega je svojim psom Dimač pomagal vlačiti, jedel je in spal z njimi ter natanko poznal vsako žival posebej. Dobro je vedel, s čim se je temu ali onemu moč prikupiti in kako doseči, da se žival žrtvuje do poslednjega diha. Prelezla sta jez in zavozila na ledeno gladino na drugi strani. Veliki Olaf je bil komaj petdeset čevljev pred njim. Nenadoma se je sam bog vé od kod vzela nova vprega s sanmi in hitela k njemu. Dimač je v trenutku razumel njegovo grozno ukano. Veliki Olaf je imel pripravljeno svežo vprego, ki zanjo nihče ni vedel, celo tisti ne, ki so stavili nanj. Dimač se je obupno trudil, da bi ga prehitel medtem, ko se je pripravljal, da preskoči z enih sani na druge. Začela se je nenavadna tekma. Z bičem in besedo je Dimač primoral svoje živali, da so dohiteli vprego Velikega Olafa, s katero so potem dirjale vstric. Olaf se pri tako vratolomni naglici ni drznil preskočiti na sani, ki so

drvele poleg njega. Ako bi zgrešil in omahnil v sneg, bi Dimač hipoma šinil naprej, in tekma bi bila izgubljena. Veliki Olaf se je poskušal pognati naprej in je z močstrsko roko osrčil svoje pse k večji hitrosti, toda Dimačev pes-voditelj nikakor ni hotel zaostati in se je še vedno poganjal vstric poslednjega psa Olafove vprege. Pol milje daleč so vse tri sani drvele tako blizu skupaj, da so se kar zadevale. Razmeroma široka ledena gladina se je začela bližati koncu. Tedaj je Veliki Olaf sklenil poskusiti svojo srečo. V hipu, ko so se mu sani s svežo vprego približale, je planil nanje in komaj jih je začutil pred seboj, je že pokleknil in z bičem ter besedo jel spodbujati spočite živali k diru. Gladka ledena plan se je zožila v tesno gaz in Veliki Olaf, ki je bil komaj sežen pred tekmovalcem, je pognal vanjo svojo vprego. »Človek toliko časa ni poražen, dokler ni poražen,« je modroval Dimač sam pri sebi in Veliki Olaf se ga ni mogel otresti, pa naj je gonil in priganjal, kakor je hotel. Niti ena tistih vpreg, ki so Dimaču vozile prejšnjo noč, ne bi bila kos taki morilni naglici in pa naporu in tako čisto sveži vpregi. In vendar, ta naglica je polagoma morila Dimačeve pse. Ko so zavili krog hriba, vrh katerega stoji klondajska trdnjava, je začutil, kako jim sile pešajo. Začeli so zaostajati, čeprav komaj vidno. Čevljev za čevljem se je večala razdalja med paroma in končno je Veliki Olaf presegal Dimača za več korakov. Vse prebivalstvo klondajske trdnjave se je tolpilo na reki in burno pozdravljalo tekmovalca. Tukaj se vodi Klondike in Yukon stekata. Pol milje od tam nasproti Klondika pa stoji na severnem bregu Yukona mesto Dawson. Hrup še bolj navdušenega pozdravljanja je zadonel in Dimač je zapazil, da se mu z veliko naglico približujejo sani. Spoznal je, krasne živali, ki so bile vprežene. Bile so last Joy Gastellove. Joy Gastell sama jih je tudi vodila. Oglavnica njenega kožuha iz veričnih kožic ji je bila zdrsnila na pleča in odkrivala ovalen obraz, kakršen je moč videti na starih kamejah, obrobjen od bujnih črnih las. Rokavice je bila snela in vihtela bič v golih rokah. »Skočite!« je zaklicala, ko sta si vodilna psa pokazala zobe.